

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PERIODICALS
July 22, 1997

Vol. LXXXVII Kauna 50 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, LIEPA — JULY 22, 1997

Nr. 140

Lietuva dar turi laiko „pasitempti” kelyje į ES

Vilnius, liepos 18 d. (BNS) — Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Andrius Kubilius mano, kad Europos Komisijos dabar laukia „labai nedėkingas darbas — rasti reikšmingus skirtumus tarp derybų pradžiai rekomenduotų 6 šalių ir už borto paliktųjų valstybių”.

A. Kubiliaus nuomone, skirtumai tarp trijų Baltijos valstybių yra tokie nežymūs, kad „beveik iškart” atrodo bet kokie argumentai, mėginantys įrodyti priešingai, pasakė jis penktadienį priėmus Europos Sąjungos delegacijos Lietuvoje vadovą Henriką Schmiegeliową.

Seimo vicepirmininkas pabrėžė, kad Lietuva iki gruodžio mėnesio Europos Sąjun-

gos vadovų susitikimo veiks ryžtingai, siekdama, kad deryboms būtų kartu pakviestos visos norinčios valstybės.

H. Schmiegeliowas pabrėžė, kad Lietuvos vyriausybė turi negincijamą teisę pasirinkti savo įtikinėjimų taktiką ir siekti pakeisti Lietuvai nepalankią Europos Komisijos nuomonę. „Jūs turite pateikti apie save duomenis, kurių nepasitebėjo, o gal ir neprivalėjo akcentuoti Komisija — pavyzdžiui, geopolitinės padėties išskirtinumą”, sakė jis.

ES ambasadorius atsisakė spėlioti, ar gali tikslu pasiekti tokios Lietuvos pastangos. Tačiau jis pabrėžė, kad vieningo derybų starto visoms ES kandidatėms planą palaiko ir kai kurios ES narės.

Premjeras parėmė liberalus

Vilnius, liepos 18 d. (Elta) — Ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius remia liberalų siūlymą suteikti galimybę komerciniams bankams paskolas išduoti valiuta. Apie tai jis pareiškė liepos 18 d. susitikęs su Lietuvos liberalų sąjungos (LLS) vadovais Eugenijumi Gentvilu, Alvydu Medalinsku bei kitais šios sąjungos nariais.

Susitikime su G. Vagnoriumi kalbėta apie priežastis, kurios stabdo ir Lietuvai ateinančias investicijas. E. Gentvilo nuomone, investijos daugiausiai stabdomos ir daromos kliūtys pletojant laisvasias ekonomines zonas.

Liberalai atkreipė dėmesį, kad būtina aktyviau organizuoti darbą su užsienio spauda ir ES valstybėse formuoti

palankią nuomonę apie Lietuvą. G. Vagnorius išvardijo keletą priemonių, kurių šioje srityje ketina imtis vyriausybė. Viena iš jų — steigti spaudos atstovų pareigybes Lietuvos ambasados ES valstybėse.

Be to, susitikimo metu aptarti konservatorių ir liberalų, partijų tarpusavio santykiai. G. Vagnorius yra Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) valdybos pirmininkas. Liberalai pabrėžė, kad jie palaiko modernių konservatorių norus vykdyti radikalią ekonominę reformą, tačiau jie teigė nepritaria „pusiniams vyriausybės siūlymams, kylantiems dėl būtinumo koordinuoti veiksmus su kairesnių pažiūrų Krikščionių demokratų partija”.

Lietuva ir Rusija susitarė pašalinti karinio tranzito nesklandumus

Vilnius, liepos 21 d. (BNS) — Lietuvos ir Rusijos pareigūnai susitarė pašalinti organizacinius nesklandumus, kurie pasitaiko Rusijai vykstant karinį tranzitą per Lietuvą. Transportavimo tarnybų darbinį pasitarimą praėjusią savaitę Vilniuje sukvietė Lietuvos transportavimo tarnyba.

Vyriausybės įgaliotinio kariniam vežimui pareigas laikinai einantis majoras Sigitas Butkus pabrėžė, kad susitikime nebuvo jokių politinių ginčų ar priekaištų, tik tartasi, kaip geriau vykdyti galiojantis karinio tranzito per Lietuvą taisykles.

Rusijos delegacijai pasitarime vadovavo Baltijos laivyno karinių pranešimų tarnybos viršininkas kapitonas Vladimir Petraskevič. Joje taip pat buvo Rusijos ambasados Lietuvoje gynybos atašė kapitonas Jurij Pavlov, ambasados patarėjas Igor Gusev. Lietuvai, be S. Butkaus, atstovavo pasienio policijos departamento atstovas Artūras Čeida.

Pasitarime Rusija labiausiai priekaištavo dėl gegužės 25 d. įvykusio nesusiartinimo, kai ir Lietuvą iš Karaliaučiaus nebuvo įleista karinė komanda, kuriai leidimo Rusija buvo paprašiusi iš anksto, tačiau jo negavo. Pasak S. Butkaus, Lietuvos transportavimo tarnyba jau yra oficialiai atsakiu-

si į šiuos priekaištus. V. Petraskevič šį įvykį Karaliaučiuje įvertino kaip padidintą Lietuvos reiklumą Rusijos kariniam tranzitui. Jo teigimu, lietuviams sustabdžius komandą, Rusija patyrė maždaug 7 tūkstančių litų nuostolį.

Susitikime Lietuva prašė operatyviau informuoti apie planuojamą karinį tranzitą, kad apie jį būtų laiku informuojamos Lietuvos tarnybos.

Rusija sulaukė priekaištų, kad kartais per Lietuvą mėginama pravežti ne kariuomenę, o kitoms jėgos struktūroms priklausančius Rusijos dalinius ar krovinius. Taip pat būta mėginimų karinius dalinius per Lietuvą gabenti ne geležinkelio, bet automobilių keliais. Yra bandymų karinę komandą įvežti be leidimo, tvirtinant, jog tai yra pavieniai asmenys. Paskutinis toks incidentas prie Lietuvos ir Rusijos sienos įvyko delegacijų susitikimo išvakarėse.

Prieš porą metų patvirtintos karinio tranzito per Lietuvą taisyklės skirtos visoms užsienio valstybėms, tačiau didžiąją dalį geležinkelio gabenamų karinių krovinių sudaro Rusijos siuntos į Karaliaučiaus sritį.

Kariniu tranzitu laikomas karinių komandų, ginkluotės, technikos ir materialinio aprūpinimo vežimas, kai jo

Liepos 9 d. Madride į NATO pakviestų valstybių — Čekijos, Lenkijos ir Vengrijos — vadovai susitiko su Baltijos valstybių prezidentais, kuriems pažadėjo paramą siekiant NATO narystės.

Nuotr.: (iš kairės) Estijos prezidentas Lennart Meri, Vengrijos ministras pirmininkas G. Horn, Čekijos prezidentas Vaclav Havel, Lenkijos prezidentas Aleksandr Kwasniewski, Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis ir Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas.

Europos integracijos komisija sako, kad Lietuva pasiruošus deryboms su ES

Vilnius, liepos 21 d. (BNS) — Vyriausybė Europos integracijos komisijai palankiai vertindama Europos Komisijos (EK) pareiktą nuomonę, kad Lietuva atitinka narystei keliamus pastovumo reikalavimus ir kad Lietuvoje pasiekti geri rezultatai, vykstant ekonomikos reformą ir teisės harmonizavimą.

Tačiau vyriausybė komisijai vis dėlto negali sutikti su Komisijos galutine išvada, kad Lietuva dar neatitinka derybų pradžiai keliamų reikalavimų. Tai pirmadienį paskelbė Lietuvos vyriausybės spaudos

* **Finansinė JAV parama** bus suteikta maždaug dešimčiai nevyriausybinių Lietuvos organizacijų, kurios savo veikla siekia daryti įtaką įstatymų ir kitų teisės aktų leidybai. Šios lėšos skiriamos pagal JAV Tarptautinės plėtros agentūros (USAID) Demokratijos tinklo (DemNet) programą, kurią Lietuvoje jau antrus metus įgyvendina JAV Baltijos fondas.

Bus išmokamos kompensacijos prievarta į sovietų kariuomenę išgabentiems jaunuoliams

Vilnius, liepos 21 d. (BNS) — Po septynerių metų vilkintų Lietuvos vyriausybė numato išmokėti kompensacijas grupei vaikinių, kurie 1990-aisiais pasitraukė iš Lietuvos kariuomenės tarnybos sovietinės kariuomenės.

Draudžiamą gauti masinio naikimo ginklus bei jų komponentus. Negalima tuo pačiu sąstatu vežti karines komandas ir ginkluotę ar techniką. Ginklai negali būti vežami viename sąstate su šaudmenimis.

Jeigu pažeidžiamos šios bei kitos Lietuvos iškeltos sąlygos, krovinių kelia grėsmė žmonių saugumui ar aplinkai, jis ir Lietuvą neleidžiamas. Vežti karinius krovinius galima tik gavus Lietuvos transportavimo tarnybos vienkartinį leidimą. Prašymą tokiu leidimui privalu pateikti prieš tris savaites iki planuojamo vežimo. Lietuva atsakymą turi pateikti per savaitę ir informuoti apie tai muitines bei pasienio tarnybas.

tarnyba po premjero Gedimino Vagnoriaus Europos integracijos komisijos posėdžio.

Integracijos komisijos nuomone, pasiekusi pažangos kaimo reguliavimo, imonių finansinės disciplinos, privatizavimo srityse, Lietuva neatsilieka nuo pirmaujančių Vidurio ir Rytų Europos kandidatų į Europos Sąjungą.

Vyriausybė Europos integracijos komisijai pažymi, kad Lietuva jau 1998-aisiais gali pradėti derybas dėl narystės į ES.

Kaip žinoma, EK rekomendavo pradėti derybas su šešiomis Europos valstybėmis, tarp kurių Lietuvos nėra. Lietuvos vyriausybė siekia, kad ES pripažintų, jog Lietuva yra pasiruošusi pradėti derybas dėl narystės 1998-ųjų pradžioje, įvertinant Lietuvos vystymosi dinamiką ar jos perspektyvas bei pastangas greičiau pabaigti reformas, suderinti įstatymus su ES teise.

Vyriausybės spaudos tarnybos pranešime dar kartą pas-

tebima, kad EK, rengdama išvadą, naudojosi kai kuriais netiksliais ar pasenusiais duomenimis. Europos integracijos komisijos posėdyje taip pat nutarta pateikti Komisijai ir ES narėms naujausią ir išsamiausią informaciją apie Lietuvos atitikimą derybų pradžiai keliamiems reikalavimams.

Numatoma sustiprinti Kauno Laisvės alėjos saugumą

Kaunas, liepos 15 d. (BNS) — Kauno vyriausiasis policijos komisaras Gediminas Aleksanovas siūlo miesto centre įrengti televizijos kamerų stebėjimo sistemą, o monitorius sumontuoti komisariato budėtojų dalyje.

Kauno policijos vadovas mano, kad šis pasiūlymas turėtų sudominti Laisvės alėjoje parduotuvių, bankų ir kitų įstaigų savininkus, kurie sutiktų lėšomis paremti projekto įgyvendinimą.

Įdiegus šią sistemą, policijos pareigūnai išsą parą galėtų stebėti, kas vyksta šioje miesto dalyje, ir daryti vaizdo įrašus, kurie, tiriant nusikaltimus, būtų panaudoti kaip įrodymai.

Dienraščio „Laikinoji sostinė“ duomenimis, nuo šių metų pradžios Laisvės alėjoje įrengta 113 nusikaltimų, iš kurių didžioji dalis yra vagystės. 65 nusikaltimai buvo padaryti dieną, 48 — naktį.

* **Rusijos užsienio reikalų ministerija** svarsto Rusijos piliečio Valerijaus Ivanovo teismo procesą Lietuvoje ir jam paskelbtą nuosprendį. „Lietuvos teisėsaugos organų sprendimai dėl Valerijaus Ivanovo yra priimami, pakankamai aiškioms politinėms jėgoms vykdančių stiprų ir neslėpiamą politinį spaudimą, bandant panaudoti šį procesą, kad būtų mestas šešėlis ant Rusijos ir Lietuvos geros kaimynystės santykių“, pareiškė Rusijos URM atstovas.

* **Nuo liepos 1 dienos** elektros energijos kainos Lietuvoje didinamos vidutiniškai 5 proc. Vidutinis elektros energijos tarifas didinamas nuo 15.2 iki 15.9 cento už kilovatlaidę. Tačiau gyventojams kaina didėja 10 proc. — nuo 20 iki 22 centų, nes nuo šiol jiems bus skaičiuojamas prielaidinis vertės mokestis

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Pasaulio naujienos

(Remiantis DPA, Reuter, BNS, INTERFAX, ITAR-TASS, BELAPAN, RIA žinių agentūrų pranešimais.)

Belfastas. Šiaurės Airija. Airijos Respublikos Armija sekmdienį pažadėjo naujas paliaubas ir į dvi stovyklas pasidalinusi Šiaurės Airijai suteikė naują taikos viltį. Katalikai ir Britanijai lojalūs protestantai laikė atskiras pamaldas už naujas paliaubas, paskelbtas po 17 mėnesių pertraukos. Per pasakutines savo kampanijos prieš Britanijos valdžią valandas IRA neįvykdė nei vieno išpuolio prieš Šiaurės Airijos kareivius ir policiją, tačiau uždrausta grupė įtariama katalikiškoje Belfasto dalyje šūviais sužeidusi 17 metų vaikina. Visuomenės reakcija į IRA pareiškimą apie paliaubas buvo tyli, nors daugelis sveikino perspektyvas baigti IRA išpuolius.

Hanoi. Sekmdienį vykusiuose rinkimuose į Vietnamo Valsybines asamblėjas dalyvavo daugiau kaip 95 proc. rinkėjų, pirmadienį pranešė valdanti komunistų partija. Sekmdienio balsavimą partijos laikraštis „The People“ pavadino Vietnamo liaudies švente. Balsavimo teisę turi 40 mln. vietnamiečių.

Maskva. Rusijos Skrydžių kontrolės centras pirmadienį nusprendė atidėti remonto darbus kosminėje stotyje „Mir“, kol neatvyks nauja igula. Naujojoje stoties iguloje nebus Prancūzų astronauto Leopold Eyharts. Skrydžių vadovo pavaduotojas Igor Gončarov pranešė oficialų centro sprendimą, kad dabartinė igula stoties neremontuos. Kosminis laivas su nauja igula turi būti paleistas rugpjūčio 5 d. Igulą sudarys Anatolij Solovjov bei Pavel Vinogradov, po vandeniu mokėsi atlikti stoties remonto darbus. Jau 11 metų veikianti „Mir“ pastaraisiais mėnesiais patyrė ne vieną nesėkmę — buvo sugedusios priešgaisrinė, deguonies sistemos, prakiurusi aušinimo sistema bei susidurta su krovinių laivu.

Belgradas. Kraljevo mieste Serbijos pietuose valdžia uždarė šešias nedideles privačias radijo stotis ir televizijos kanalą, pirmadienį pranešė nepriklausomos Belgrado visuomenės informavimo priemonės. Konfiskuoti radijo stočių įrangą padėjo policija. Kraljevą valdo serbų opozicija, tačiau spaudą kontroliuoja socialistų valdoma respublikinė valdžia. Uždarytosios stotys šliejosi prie opozicijos. JAV tvirtina, kad Vašingtono ir Belgrado santykių pagerėjimą nulems spaudos laisvės sąlygų Serbijoje pagerėjimas.

Pale. Bosnijos serbų prezidentė Biljana Plavšić išdidžiai sutiko žinią apie savo pašalinimą iš valdančiosios Serbų demokratinių partijos, kuriai vadovauja buvusiam prezidentui Radovan Karadžić artimi žmonės. Ji paragino savo šalininkus sukurti valstybę, „paremtą teisingumu“, pirmadienį pranešė Jugoslavijos visuomenės informavimo priemonės.

Grozinas. Sekmdienį Čėčenijos karo vadai pareikalavo, kad Čėčenijos prezidentas Aslan Maschadov suformuotų ginkluotą būrį Šiaurės Osetijoje paimtiems čėčėnų įkaitams išlaisvinti. Tačiau A. Maschadov atsakė, kad neketina patenkinti šio reikalavimo. Sunkiosios derybose su Maskva jis nori parodyti, jog kontroliuoja karo vadus. Liepos 8 d. Šiaurės Osetijoje 5 čėčėnai buvo paimti įkaitais. Pagrobėjai tikėjosi iškeisti juos į savo gimines, kurie laikomi įkaitais Čėčenijoje.

Archangelskas. Daugiau kaip 1,500 raketų paleista iš Rusijos valstybinio kosmodromo „Plesetsk“ per jo 40 veiklos metų, sekmdienį pranešė Archangelsko srityje Rusijos šiaurėje įsikūrusio kosmodromo vadovybė.

Vašingtonas. Gruzijos prezidentas Georgij Ševardnadze liepos 18 d. Vašingtone susitiko su JAV gynybos ministru William Cohen ir pasirašė susitarimą dėl branduolinio ginklo neplatinto.

Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius Kofi Annan liepos 18 d. pareiškė, jog ketina į JT darbuotojų gretas pritraukti kuo daugiau jaunimo. K. Annan nuomone, šiuometinis JT darbuotojų amžiaus vidurkis — 49 metai — nėra geras ženklas. Gen. sekretorius sakė esąs pasiryžęs smarkiai didinti darbuotojų iki 35 metų amžiaus skaičių.

New Deli. Indijos viceprezidentas Kocheril Raman Narayan liepos 18 d. buvo išrinktas naujuoju valstybės prezidentu. 76 metų Narayan — pirmasis žemosios Dalitų kastos atstovas, tapęs Indijos prezidentu.

New Yorko valdžia narplioja nusikalstamą operaciją, kurios vykdytojai neteisėtai įveždavo daugybę kurčių ir kūrėnų meksikiečių ir siūdo juos elgetauti į miesto metro. Be teisiai užsieniečiai buvo laikomi vergiškose sąlygose, o jų šeiminkai pasisavindavo visą uždarbį. Atkreipė dėmesį ir keturis kūrėnų meksikiečių, kurie šeštadienį atėjo į policijos nuovadą, vėliau policininkai rado 57 žmones, daugiausia kūrėnų, kurie buvo ankštai apgyvendinti dviejuose namuose. Policija išsiaiškino, kad imigrantai dirbdavo 18 valandų per dieną, prašydami išmaldos ir prekiaudami smulkiais niekučiais. Imigracijos ir natūralizacijos tarnybos atstovs Mark Thorn sakė, kad federaliniai kaltinimai nelegalių migrantų pervažimu ir slėpimu pateikti keturiems asmenims, kaltinimai fizine prievarta, vagystėmis ir plėšikavimu pateikti trims kurtiems asmenims nuo 21 iki 59 metų, tačiau gaujos vadeiva dar nerastas. Imigrantais, tarp kurių yra 12 vaikų nuo 6 mėnesių iki 16 metų amžiaus ir trys nešėjos moterys, rūpinasi Amerikos Raudonasis Kryžius.

KALENDORIUS

Liepos 22 d.: Šv. Marija Magdalenė, atgailotoja; Platonas, Rachelė, Dalis.

Liepos 23 d.: Brigita, Apolinaras, Romula, Tarvilas, Gelminė.

(PVM). Valstybinė energetikos išteklių kainų ir energetinės veiklos kontrolės komisija liepos 18 d. vienašališkai nustatė elektros energijos kainas, nes bendrovė „Lietuvos energija“ su jomis nesutiko.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

VISAGINAS IR LIGONINĖ
PRANĖ ŠLUTIENĖ

Visaginas-Snieckus miestas, Snieckaus garbei pavadintas, nes jo rūpėsiu buvo pastatyta atominė jėgainė Ignalinoje. Snieckus okupuota Lietuva valdė 33 metus. Po nepriklausomybės atstatymo miesto vardas pakeistas į Visaginą, pagal ežerą, kuris buvo visais atvejais palankus statyti atominę jėgainę. Didžiausias ežero gylis yra 6.5 metrų. Miestas yra 12 km nuo jėgainės.

1995 m. su vairuotoju Borysu ieškoje ženklo: lovos su raudonu kryžium ir suradom. Įvažiuojame lankuotu keliu — nematyti ligoninės. Vaikšto moterys, sustojam, paklausti — kur ligoninė? Klausiam lietuviškai, nesupranta. Borysas paklausė rusiškai — suprato. Mociute, kuri jau peržengė gimstamumo laikotarpį, nežino, kur yra gimdymo namai. Ji rodo į vieną pusę, o greta stovinti jauna moteris rodo į kitą pusę, bet sako — nėra tikra. Net nusijuokiau. Pasijutau kaip Dorothy kur filme ieškojo „išminties“, šokinėdama geltonų plytų keliu. Juo toliau, tuo daugiau apima smalsumas. Borysas teisinasi, kad čia pirmą kartą atvažiuoja, nors Lietuvoje gimęs, o ką man sakyti? Pasijutome tokie du paklydėliai — tarp aukštų, dangų siekiančių pušų, augančių viena prie kitos, net vėjas aplenkia kiekvieną, kad galėtų prapūsti.

Staiga tie aukšti raudonų plytų daugiabučiai. Vaziuojam toliau šiuo keliu ir pamatome dviejų, trijų aukštų raudonų plytų pastatus, turbūt ligoninė. Niekur nerandame užrašo. Sustojame, kur įeina ir išsėda daugiau žmonių. Jau pusė 10-tos, mūsų laukia, o iš Vilniaus išvažiuojame pusę 7. Jei ne tas klaidžiojimas, būtų laiku.

Sustojam, praveriu duris, pasirodo kaip poliklinika. Apsidairau, visur ant sienų užrašyta rusiškai. Ar pykti, ar verksti? Prienu prie lango, pasiklausiu lietuviškai, nesupranta. Nustebina vidaus fasado išpuošimas. Apsidairau. Vidus nuostabus. Marmuras, granitas ir kitų idomių akmenų išmūrintos sienos ir grindys, net per daug sudėta akmenų, atvežtų iš Uralo.

Atsiranda lietuviškai kalbanti moteriškė, kuri čia dirba tik du mėnesius. Ji vadovauja Darbininkų saugos aptarnavimo skyriui. Susipažinome. Ji man pasakė žinant kad atvažiuoju ir bus mano vertėja. Aiškino, jog dabar siunčia lietuvių dirbti Visagine, kad galėtų šiek tiek apversti gyventojų mąstymą. Visaginas, tik 12 nuošimčių lietuvių apgyventas, miestas. Šiame mieste buvo suvežti iš Rusijos, Ukrainos, Lenkijos, Gudijos darbininkai. Čia žmonės turi galimybės uždirbti daugiau pinigų. Po Černobylio nelaimės buvo atvežta 100 darbuotojų; iš jų jau 50 mirę. Šiais metais čia buvo prisimintas Černobylio jėgainės sprogimas, kuris įvyko prieš 10 metų.

Lietuvaite veda mane į gimdymo namus. Dr. K. Matulevičius išvažiuoja ir apgailestavo, kad nesusitikime. Į mano klausimus, kurių reikėjo Pasaulio sveikatos organizacijai ir UTC ligoninėje užpildyti anketoms, atsakinės vyr. gyd. pavaduotoja akušerijos reikalams dr. Svetlana Pimšina, kuri pradėjo mokytis lietuviškai, nes dabar reikalauja-

ma mokėti valstybės kalbą. Po susižavėjimo, kad susitiko amerikietė ir dar kalbančią lietuviškai, priėjome prie darbu.

Pirma aprodinėjo ligoninę. Kiek buvau susižavėta jos fasadu, tiek nusivyliau vidaus įrengimais. Ligoninė baigta statyti 1988 metais. Ta pati bėda, kaip ir visur: 40 metų senumo įranga, bet švaru, dar sunkiau susikalbėjime, nors ji labai bandė kalbėti lietuviškai. Dr. Pimšina yra baigusi mediciną Novosibirsk, kur ir gimusi. Pirmą kartą teko susipažinti su Buryat genties žmogumi.

„National Geographic“ 1976 m. vasario mėn. laidoje rašo, kad Buryat-rytuose buvo budistai, o vakaruose šamanai. Rašo, kad Buryat yra pasiekę aukštus mokslus. Daugiausia dirba pramonėje, prie lektuvų statybos. Ši gydytoja, baigusi mokslą, buvo paskirta dirbti Visagino ligoninėje. Ji yra direktoriaus pavaduotoja, gydytoja-akušerė. Kvietė paskirti laiko nuvažiuoti aplankyti jos šeimą gimtinėje.

Po visų formalumų labai prašė surasti ligoninę Amerikoje, kuri turi panašių problemų — atominę jėgainę ir su ja panašius susirgimus bei nelaimės atsitikimus. Mūsų pasikalbėjimas baigiasi, jau 11 valanda ir skubu į Vilnių. Ne, dar mane veda į kavinę, kur įteikė 7 raudonas rožes, šokolado ir buvo paruošti pietūs. Paskambino į Biologijos institutą ir pranešė, kad vėluosiu.

Šiais metais, pavasarį, praleidus tik 3 valandas netoli Rokiškio su savo gimimėmis, buvau susitarus su ligoninės direktorium (dabar taip vadinama), kad jis mane paims ir nusiųs į Visagino ligoninę. Beveik valandos važiuojamas Aukštaitijos keliais, matomais ežerais net kartais su iššokančiu žuvim, kratomi rusiško „ambulanso“, atsiradome Visagine. Mane ten traukė patikrinti mūsų įvardintus simptomus. Ar tikrai jie gavę? Nors tai rusiškai kalbantis miestas, bet jie yra Lietuvos piliečiai. Palaikė LDDP, tačiau Lietuvosian Mercy Lift nepolitikuoja — skirsto visiems vienodai.

Pasitinka dar kartą jau pažįstama direktoriaus pavaduotoja gimdymo reikalams dr. Svetlana Pimšina. Ši kartą jau geriau susikalbame lietuviškai. Gegužės 1 diena, išėiginė diena (ne visiems). Valdžia pailgino savaitę, kas atidėjo praeitą šeštadienį, gali švęsti net rytoj. Panašu į sovietmečio laikus. Tai didelė darbo dienos šventė. Dar prie susitikimo prisidėjo direktoriaus pavaduotoja ūkio reikalams, Galina Nikolajeva ir jos 23 metų Pavlov, Galinos sūnus, kuris nori išbandyti išmoktą anglų kalbą. Jis kompiuterio specialistas, baigęs mokslus ir dirba jėgainėje. Po susipažinimo iškeliavo pas draugus.

Galina pasakoja (per vertėją) dr. Matulevičių, kaip laimingi pacientai, kad jiems išdalinta dantims valyti šepetukai, dantų pasta, o vaikuičiai apsidžiaugę gavę pletelę Hershey šokolado. Pagalvau, kaip mažai reikia. Visas LML suintas gavo. Džiaugiasi, gavę operacinį ir akušerinį stalą, geriausias visame skyriuje. Nors jie ir rusai, bet jau irgi žmonės, ir dirba ten, kur jiems siūlė ir viliojo didesnė

Visagino ligoninėje besilankant Lithuanian Mercy Lift atstovai Pranė Šlutienei. Iš kairės: Galina Nikolajeva, ligoninės direktorė, dr. Kastytis Matulevičius ir gyd. Svetlana Pimšina. Nuotr. Pranė Šlutiene

alga. Ten gimsta ir labai daug miršta, kaip ir kitose vietovėse, kur yra išdygus atominė jėgainė. Mirtingumo priežastys yra gan aiškios. Kol nebus saugiau pastatytos atominės jėgainės, tol jos nebus saugiausia darbo vieta.

Sutapimas su pletelę Hershey šokolado yra ironiškas. Hershey šokolado steigėjo vardas pavadintas miestelis kaip tik yra netoli Three Mile Island, Pennsylvania, kur prieš gerą dešimtmetį sprogo atominė jėgainė. Su ja dabar yra vedamos seseriškas ligoninės susidraugavimas. Į Hershey ligoninę kaip tik atveža su-sizeidusius iš atominės jėgainės. Seserystės susidraugavimą siūlė J. Lendraitis prezidento žmona Hillary Clinton, jos kvietimu LML pirmininkui aplankant Baltuosius rūmus.

Visagine vėžio sergamumas 1994-1996 metais štai ką rodo: 1994 m. iš 34,109 žmonių su- sirgo 138; 1995 m. iš 32,998 žm. — 152; 1996 m. iš 33,508 žm. — 187. Ligonų, sergančių vėžiu, pasiskirstymas pagal amžių ir lytį (1996) m.: vyrai 70, moterys 117. Nuo 15-34 m.; 8; nuo 35-49 m. 41; nuo 50-64 m. 92; nuo 65-70 m. 31; nuo 71-75 m. 9; per 75 m. 6.

Asmenys, turėję kontaktą su jonizuojančiu spinduliuavimu ir radiacijos bangomis, anksčiau ir šiuo metu mirė 1994 m. 34; 1995 m. 32; o 1996 m. 38. Įskaitoje daugiau 5-ų metų, 185.

Susižeidimai yra radiacijos apdegimai, kurie gydomi hyperbaro oksigenacijos kameroje. Šiose kameroje pakeičia karbon-monoksido (smalkės) apsinuodijimą į normalią žmogaus karbon-dioksido kūno buities struktūrą. Ligoninėje jie turi dvi tokias kameras, o mes Čikagoje apylinkėje, mano paskutiniomis žiniomis, turime taip pat tik dvi.

Vėlyvos vėžio diagnostikos (IV stad.) didelis (30%), nu- lemtas žemu diagnostikos ly- giu (aparatura ligoninėje 1981 m.) lėšų stoka onkopatologijos mazinimo programai vykdyti. Vėžiniai susirgimai užima III vietą mieste pagal mirtin- gumą, II vietą širdies ir krau- jagyslių ligos, I vietą — nelai- mingi atsitikimai.

Jau vėlyvas vakaras. Skai- niai papietavę, pakalbėję su viena, į pensiją išėjusia aku- šere-gyd. kavinėje, grįžtame į ligoninę. Ten peržiūrėjau jų didelės nelaimės atvejų pro- gramą (disaster plan), susi- pažinau su reikalingom ži- niom. Šioje srityje turiu nemažai patyrimo. Iškvieta dr. Matulevičių į greitosios pa- galbos skyrių. Grįžtos klausia, ar nieko prieš, jei važiuočiau su traumuoju žmogumi į mi- krochirurginę Raudonojo Kry- ziaus ligoninę Vilniuje. Žmo- gui beveik amputuota dešinė ranka. Kartu važiuoja ir žmo- na, med. sesuo. Jau praneša

BAŽNYČIA LIETUVOJE
IR PASAULYJEKATALIKAMS NEPRIIMTINI DABARTINIAI
PORNOGRAFIJOS IR EROTIKOS VERTINIMO
KRITERIJAI

Gegužės 29 dieną Vilniuje, Lietuvos žurnalistų sąjungos salėje, buvo surengtas Lietu- vos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos išplėstinis posėdis, į kurį buvo pakviesti žur- nalistai, medikai, psichologai, šeimos centrų specialistai. Į Lietuvos vyriausybės patvir- tintą etikos komisiją savo na- rius yra delegavusios Lietuvos žurnalistų sąjodos, radijo, te- levizijos ir leidėjų asociacijos. Pastaruoju metu ne kartą dis- tonuoti dėl erotikos ir porno- grafijos apibrėžimų visuome- nės informavimo priemonėse.

Pasak posėdyje dalyvavusios Šeimos centro vadovės gyd. Nijolės Liobikienės, diskutuo- ta dėl kriterijų, kurie padėtų nustatyti, kas yra erotika, kas pornografija. Pašnekovė pa- brėžė, jog posėdyje dalyvavu- sių katalikų nepatenkino da- bartiniai kriterijai, kurie dau- giausiai grindžiami tuo, kiek vietos spausdintojo ir vaizdo produkcijoje skiriama seksua-

linėms scenoms bei vaizdams. Remiantis dabartiniais api- brėžimais, jei 2 valandų trukmės filme seksualinės sce- nos rodomos mažiau nei va- landą, tai jis nelaikytinas ero- tiniu, — sakė gyd. N. Li- bikiene. Katalikai, anot jos, nesiūle apibrėžimų, bet laikėsi nuostatos, kad svarbiausia, sprendžiant, kas yra erotika ir kas pornografija, yra ne apim- tis, bet turinys ir kontekstas. Šeimos centro vadovė apgai- lestavo, kad daugelis posėdžio dalyvių vis dėlto laikėsi nuo- monės, jog pornografijos ne- reikėtų drausti. Tačiau posė- dyje priimta ir teigiamų sprendimų. Pavyzdžiui, siūly- ta žymėti televizijos progra- mas, kad tėvai žinotų, ar jų turinys tinkamas vaikams. Posėdžio dalyviai taip pat su- tarė, kad erotinės ir pornogra- finės laidos neturėtų būti ro- domos tuo laiku, kai televizorių paprastai žiūri vaikai.

BŽ, 1997, Nr. 11

PAŠVENTINTA TAUTOS
KANKINIŲ BAŽNYČIA

Gedulo ir vilties dieną — birželio 14-ąją — buvo paš- ventinta nauja Tautos kanki- nių bažnyčia Berčiunuose, Pa- nevėžio rajone.

Ateitininkų stovyklos teri- torijoje įsikūrusi šiuolaikiška bažnyčia pagal architekto Al- go Širono projektą pastatyta per trejus metus.

Netoli šios vietos bažnyčia stovėjo ir prieš keturis dešimt- mečius. Dar 1941-aisiais Ber- čiunuose buvo pašventintas kartinis akmuo, liudijęs apie tai, jog čia statoma bažnyčia bus skirta į Sibirą ištremtų Lietuvos gyventojų atmini- mui. Per II pasaulinį karą pastatyta bažnyčia 1956 me- tais buvo susprogdinta.

Centrinį naujosios bažnyčios altorių puošia išsaugotas se- nosios bažnyčios vitražas „Je- zaus širdis“, kurį sukūrė gar- sus dailininkas Stasys Užins- kas.

chirurgams Vilniuje. Jie lau- kia.

Vaziuojame tais pačiais ke- liais, kur važiuojame pirmą kartą. Atsirandame Vilniuje, parodau vairuotojui, kaip įvažiuoti į priėmimą. Rodau rankom ir pirštais, nes jis ru- sas. Išlipame iš greitosios. Ap- jungtoje rankoje matyti krau- jo dėmės. Apvaigęs nuo nar- kozės, pacientas gincijasi, pir- ma nori parūkyti. Vidurnak- tis, prie durų stovintis polici- ninkas sargas uždega jam cigaretę...

Bažnyčioje skamba iš Čika- gos atgabenti varpai. Jie pri- klausė pirmosios JAV lietuvių parapijos Šv. Jurgio bažnyčiai, kurią panaikinus, varpai per- duoti naujesiems maldos na- mams.

Naujamiesčio parapijai prik- lausanti Tautos kankinių baž- nyčia aptarnaus apie tūkstan- tį vietos gyventojų. Vasarą jie melsis ir į Ateitininkų sto- vyklą atvykstantys mokslei- viai. (Elta)

KUNIGŲ SUSITIKIMAS

Vasario 5 dieną Vilniaus ar- kivykupijos kurijoje arkivys-

Šiemet Berčiunuose pašventintos Tautos Kankinių bažnyčios atidarymo metu sveikinimo žodį taria, neseniai į Lietuvą iš JAV persikėlęs gyventi, dr. Adolfas Damušis.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$95.00 Foreign countries \$110.00 Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.

Mazinant pašto išlaidas, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitlytojo adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur..... (U.S.)	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV.....	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur..... (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užskant į Lietuvą:			
(Air cargo).....	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida			
Užskant į užsienį			
oro paštu.....	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė - Danutė Bindokienė
Administratorių - Valentinas Krumpelis
Moderatorių - kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kezie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. A.B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ - AKIŲ LIGOS

3600 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą

Pirmad. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvirt. 1-3 v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9 v.r. - 12 v.p.p.

6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

Specialybė - Vidaus ligų gydytojas

Kalbame lietuviškai

6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINĖS LIGOS

CHIRURGIJA

1185 Dundee Ave., Elgin, IL 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, LTD.

6132 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60629

Tel. 773-436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD NEMICKAS, M.D.

Širdies ir kraujagyslių ligos

Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-6101

Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIJOBA, M.D.

INDRĖ RUDAITIS, O.D.

AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA

1020 E. Ogden Ave., Suite 310

Naperville, IL 60563

Tel. (630) 527-0090

3525 Highland Ave.

Downers Grove, IL 60515

Tel. (630) 436-0120

DR. ZBUTE ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER

AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA

166 E. Superior, Suite 402

Valandos pagal susitarimą

Tel. 312-337-1266

LINAS SIDRYS, M.D.

Akių ligos / Chirurgija

9830 S. Ridgeland Ave.

Chicago Ridge, IL 60415

Tel. 708-636-6622

4149 W. 63rd St.

Tel. 773-735-7700

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

Pimas apyl. su Northwestern un-to

diplomu, lietuviams sutvarkys dantis

už prieinamą kainą. Pacientai

primami absoliučiai punktualiai.

Susitarimui (kalbėti angliškai)

Tel. 708-422-8280

dekanato parapijų žemė-

lapius, kuriuose aiškiai nu-

brėžtos parapijų ribos. Vil-

niaus arkivyskupijos kunigai

pasveikino arkivysk. A. J.

Backį 60-metio proga ir įteikė

jam odinį aplanką, kuriame

buvo įdėti visų dekanato para-

pijų žemelapiai.

BŽ, 1997, Nr. 7

APIE ŠVIETIMO REFORMOS KEBLUMUS

Neseniai Amerikoje viešojo Lietuvos švietimo ir mokslo ministras prof. Zigmas Zinkevičius. Užsienio lietuviai susitikimuose su svečiu labai domėjosi švietimo nesklaidymais ir Lietuvos valdžios pastangomis juos pašalinti. Šia tema liepos 3 d. „Lietuvos aidas“ išspausdino žurn. Raimondos Karnackaitės pasikalbėjimą su prof. Zinkevičium. Manome, kad jame galima rasti daug atsakymų į rūpimus klausimus.

— Prieš kelis mėnesius diaskusioje apie Lietuvos švietimo reformos problemas prof. K. Stoškus, pasidomėjęs, kaip Amerikoje sekėsi pertvarkyti švietimą, suabejojo, ar tokia reforma iš viso yra įmanoma. Amerikiečių nuomone, ji nepasisekė todėl, kad ateina nauji žmonės ir vėl viską iš naujo pertvarko. Jau daugiau kaip pusę metų vadovaujate švietimo ir mokslo ministerijai. Kaip iš naujo perdarote Jūs ir Jūsų komanda?

— Mūsų švietimo reformos negalima lyginti su švietimo pertvarkymu Amerikoje. Ten vyko tik tam tikras švietimo sistemos tobulinimas, o mums tenka keisti visą švietimo sistemą. Mes nuo sovietinio švietimo, kuriam būdingas diktatas iš viršaus (mokytojas tebuvo partinių ideologų valios vykdytojas), pereiname prie demokratinio švietimo. Vakarams būdingo švietimo, auginančio laisvą ir mąstantį žmogų (didžiausias vaidmenį turi kūrybinė mokytojo veikla). Dabar reformą stengiamės suintensyvuoti. LDDP valdant ketverius metus, ji buvo pristabdyta. Laikomės ankščiau sukurtos švietimo koncepcijos. Stengiamės daugiau akcentuoti sąmoningo Lietuvos valstybės piliečio (ne svarbu, lietuviška ar kitakalbė mokykla) ugdymą, grąžiname tokias sąvokas kaip Tėvynės meilė ir pan. Sudaromos sąlygos Pietryčių Lietuvoje išmokyti valstybinę kalbą visiems, kurie to nori.

— Kaip apskritai reikėtų keisti švietimo sistemą? Kokios svarbiausios jos problemos?

— Jų daug, gerokai įsisekusių. Svarbiausia, švietimo reformai nebuvo suteiktas žemiškas pavaldas — neapskaituota, kiek jos įgyvendinimas kainuos, nenumatyta lešų biudžete. Neparuošti žmonės, kurie galėtų tinkamai reformą vykdyti. Nesukurtas jos įgyvendinimo mechanizmas. Neparuoštas išsamus veiksmų planas. Reforma buvo vykdoma neanalizuojant, kokia jos eiga. Eita nuo etapo prie etapo nesigilinant, ar ankstesnis etapas įgyvendintas. Reforma turėtų būti patvirtinta kaip ilgalaikė valstybės programa, turinti savo finansavimą. Į ją turėtų įeiti

Dr. Zigmas Zinkevičius

ir Pietryčių Lietuvos problemų sprendimas, ir neigaliųjų vaikų ugdymo integravimas, ir naujos egzaminų sistemos kūrimas, mokytojų rengimas ir jų kvalifikacijos kelimas ir t.t. Reikėtų pagyventi jaunimo organizacijų veiklą, turėti fondą iniciatyvų skatinimui, skirti finansavimą pilietiškumo ugdymo programai įgyvendinti. Reikėtų sukurti privačią mokyklų finansavimo sistemą. Privačios mokyklos konkuruotų su valstybinėmis ir skatintų valstybines mokyklas keistis. Reikėtų kurti laikinus globos namus asociacijų šeimai vaikams. Išjudinti pedagogikos mokslininkų veiklą. Parengti išsilavinimo standartus, naują vertinimo sistemą, patvirtintą bendrąsias programas. Tobulinti vadovėlių leidybą. Šios ir nepaminėtos problemos lėtai sprendžiamos dėl to, kad švietimą pertvarko daugiausia sovietinės sistemos paruošti specialistai, naujų dar beveik neturime.

— Daug dėmesio ir laiko skiriate Pietryčių Lietuvai, kuriai jau vien dėl švietimo padėties galime vadinti Liūdnąja Lietuva. Per Vilniaus rajono lietuviškų mokyklų mokytojų konferenciją sakėte, kad iki liepos 5 dienos reikia pasakoti, kur bus atidarytos naujos lietuviškos mokyklos. Kiek jų ketinama atidaryti?

— Šaltininkų rajone numatoma atidaryti 6 pradžines mokyklas ir 1 vaikų darželį, įsteigti 2 pagrindines ir 2 vidurines mokyklas. Vilniaus rajone numatoma atidaryti 3 pradžines mokyklas, 2 vaikų darželius, įsteigti 1 pagrindinę ir 3 vidurines mokyklas. Širvintų rajone bus įsteigta 1 pagrindinė mokykla, o Švenčionių rajone išplėsta 1 vidurinė mokykla.

— Po skandalo dėl labdaros projekto iš savo posto turi pasitraukti Jolanta Balčiūnienė. Kaip buvo rašyta spaudoje, ji ministerijoje turėjo dirbti iki liepos 1 dienos, kol šalies mokyklose baigsis abiturientų egzaminai. Kas pakeis viceministrą?

— Tai greit paaiškės. Pasilymų yra daug. Dar neapsisprendžiau.

— Dabar vykę abiturientų egzaminai kėlė dar daugiau aistrų negu pernai. Dėl netobulos egzaminų organizavimo tvarkos didžiulę įtampą jaučia ne tik moksleiviai, bet ir jų tėvai, mokytojai. Ar, Jūsų nuomone, atestato vidurkis atspindi realias abiturientų žinias? Kaip ateityje numatoma keisti egzaminų sistemą?

— Siemet pirmą kartą per 50 metų pavyko išlaikyti abiturientų egzaminų temų bei užduočių paslaptį. Tuo buvo nutrauktas nesvarus verslas. Dėl to kilo didelis nesąžiningų žmonių įnirsis, prisigalvota nepagrįstų kaltinimų ministerijai. Šiaip jau smulkių nesklaidymų egzaminuose iš tikrųjų buvo. Jie jau išanalizuoti ir bus imamasi priemonių ateityje jų išvengti. Dėl atestato vidurkio pasakytina, kad jo nereikėtų besąlygiškai laikyti tuo rodikliu, kuris atspindi realias moksleivių žinias ir sugebėjimus. Sieksime, kad mokyklose vaikai galėtų atskleisti ir toliau ugdyti savo gebėjimus. Todėl vyresnėse klasėse numatoma skatinti mokymo profilavimą. Ateityje, matyt, bus tikslinga įvesti norminius ir kriterinius egzaminus. Norminius egzaminus abiturientai laikytų testavimo centruose, kur gauti vertinimai būtų įskaitomi aukštesiose mokyklose kaip stojamųjų egzaminų įvertinimai. Kriterinius egzaminus moksleiviai laikytų mokyklose. Tikslinga pratęsti egzaminavimo laiką, ir ji moksleiviai galėtų patys pasirinkti.

— Kiek teko patirti, tai buvo ne visų socialdemokratų pozicija. Beje, jos pareiškėjas pats gerokai įsipainiojęs į labdaros projekto skandalą. Gal tai buvo priemonė gelbėti savo kailį?

ĮTEIKTI DIPLOMAI PIRMIESIEMS POLITOLOGIJOS BAKALURAMS

Birželio 23 d. įteikti diplomai pirmiesiems Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto bakalaurams.

Sveikindamas diplomantus, Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas paragino juos dirbant atsirišti nuo partinių interesų. Pasak valstybės vadovo, naujosios kartos diplomatai ir politikai tokią nuostatą įgyvendina lengviau negu ilgametę, dar nuo sovietinių laikų išlikusią patirtį turintys Lietuvos politikos veikėjai. „Mes esame daugiau praktikai, o jūs — teorijos spe-

cialistai, tuo patiu nepriklausomi nuo partinių įsipaigojimų“, pažymėjo A. Brazauskas, įteikdamas diplomus pirmiesiems Vilniaus universiteto politikos mokslų bakalaurams.

Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutą siemet baigė 23 bakalai. Savo diplominius darbuose jie nagrinėjo Lietuvos integracijos į Europos Sąjungą, NATO plėtimosi bei kitas aktualias temas. Geriausi studentai savo žinias gilino Vakarų valstybių universitetuose.

(Elta)

VIRGILIJUS NOREIKA SCENOJE DAINUOJA JAU 40 METŲ

Birželio 19-osios vakarą žymiausio šių dienų lietuvių tenoro Virgilijaus Noreikos kūrybinio darbo keturiasdešimtmeciu skirto koncerte dainininkui buvo įteiktas Operos bičiulių draugijos „Kipro“ apdovanojimas, kurį simbolizuoja legendinio tenoro Kipro Petrausko statulele. Iki šiol tokį apdovanojimą yra gavusi tik Lietuvos operos solistė Irena Milkevičiūtė.

V. Noreikos kūrybinio darbo sukakčiai skirtas koncertas vyko Lietuvos Operos ir baleto teatre, kuriam maestro yra vadovavęs daugiau kaip 16 metų.

Kūrybos kelią V. Noreika pradėjo 1957 m. gegužės 24 d., sudainavęs Lenskio partiją tuometinės Lietuvos konservatorių studentų spektaklyje — Piotro Čaikovskio operoje „Eugenijus Oneginas“.

Per keturis dešimtmečius Virgilijus Noreika sukūrė daugiau kaip keturiasdešimt operos vaidmenų, kuriuos atliko įvairių pasaulio valstybių operų scenose. Dainininkas yra įrašęs per dvidešimt plokštelių, išleidęs kompaktinį diską „Kur bakūžė samanta“.

Atsivėlędamas į „svarų Virgilijaus Noreikos indėlį puoselėjant Lietuvos vokalinių menų bei jo reprezentaciją pasaulyje, vyriausybė dainininkui kūrybinės sukakties proga skyrė 20,000 litų premiją.

(Elta)

Iš 1996-1997 m. užbaigtųjų Čikagos lit. mokykloje, veikiančioje Jaunimo centre (iš kairės): mokyt. Rūta Jautokienė, Dalia Sataitė, Adele Ročytė, Alytė Stankevičiūtė, Stefutė Utz ir Laura Dainytė. Nuotr. Joe Kulio

PALAIMINTASIS JURGIS MATULAITIS

Tėsinys.

Moralinių savo trokšmų mes nepataisysime nei įstatymais, nei kokia prievarta iš viršaus. Veltui būtų laukti pagalbą iš mokslo, nes jis su dorove mažai ką turi bendra. Žinių apstumas neapsaugo nuo ištvirkimo.

Iš moralinio pakrikimo greisia didelia pavojaus kaip valstybei, taip ir tautai. Bausmės ir kalėjimai nepataisys piliečių, jei tauta dorovės atžvilgiu bus sugedusi. Nesąžiningas darbininkas, suktaš ūkininkas, neteisingas valdininkas, neištikimas tėvynei kariškis suda-

rys sąlygas, kad kraštas turės žūti. Valstybės stiprumas vieniškai pareina nuo piliečių moralinio pajėgumo.

A. a. Arkivysk. Jurgis buvo tas žmogus, kuris seniai numatė gresiantį mūsų tautai pavojų ir daug yra padaręs jam pašalininti. Už vis labiau veikė aš tobulos asmenybės pavyzdys, kuris buvo jame taip gyvai įsikūnijęs. Su visais geras, visiems malonus, visus mylįs. Jis buvo ir visų ne tik labai gerbiamas, bet ir labai mylimas. Jis buvo visų pripažintas negingijamas autori-

tetas ne tiek dėl savo padėties, kiek dėl asmens ypat. bių. Jo įtaka į visuomenę augo kasdien, prisirišimas prie jo buvo tikrai nepaprastas. Jis matė mūsų tautos silpnumą, jis gydė ją nuo moralinio pakrikimo ir tai su tokia meile ir atsidavimu, kurį niekas kitas. Didis smūgis ištiko mūsų tautą, mirus tam dvasios galiūnui, mūsų idealiskam dorintojui. Nustojome didžiausio žmogaus, kurį mūsų tauta kada nors yra turėjusi amžių bėgyje.

„Lietuvių Tautos Valia“, 1927 m. vasario 1 d. rašo:

„A. a. Arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus mirtis liks mūsų tautos istorijoje didelis gedulas diena... Ark. Jurgis turėjo įgimtą didelį ir nuos-

tabių žmonių vadų mistinę jėgą, kuri sužavė ir veda pasitaka į visuomenę augo kasdien, prisirišimas prie jo buvo tikrai nepaprastas. Jis matė mūsų tautos silpnumą, jis gydė ją nuo moralinio pakrikimo ir tai su tokia meile ir atsidavimu, kurį niekas kitas. Didis smūgis ištiko mūsų tautą, mirus tam dvasios galiūnui, mūsų idealiskam dorintojui. Nustojome didžiausio žmogaus, kurį mūsų tauta kada nors yra turėjusi amžių bėgyje.

„Lietuvių Tautos Valia“, 1927 m. vasario 1 d. rašo: „A. a. Arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus mirtis liks mūsų tautos istorijoje didelis gedulas diena... Ark. Jurgis turėjo įgimtą didelį ir nuos-

tabių žmonių vadų mistinę jėgą, kuri sužavė ir veda pasitaka į visuomenę augo kasdien, prisirišimas prie jo buvo tikrai nepaprastas. Jis matė mūsų tautos silpnumą, jis gydė ją nuo moralinio pakrikimo ir tai su tokia meile ir atsidavimu, kurį niekas kitas. Didis smūgis ištiko mūsų tautą, mirus tam dvasios galiūnui, mūsų idealiskam dorintojui. Nustojome didžiausio žmogaus, kurį mūsų tauta kada nors yra turėjusi amžių bėgyje.

„Lietuvių Tautos Valia“, 1927 m. vasario 1 d. rašo: „A. a. Arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus mirtis liks mūsų tautos istorijoje didelis gedulas diena... Ark. Jurgis turėjo įgimtą didelį ir nuos-

tabių žmonių vadų mistinę jėgą, kuri sužavė ir veda pasitaka į visuomenę augo kasdien, prisirišimas prie jo buvo tikrai nepaprastas. Jis matė mūsų tautos silpnumą, jis gydė ją nuo moralinio pakrikimo ir tai su tokia meile ir atsidavimu, kurį niekas kitas. Didis smūgis ištiko mūsų tautą, mirus tam dvasios galiūnui, mūsų idealiskam dorintojui. Nustojome didžiausio žmogaus, kurį mūsų tauta kada nors yra turėjusi amžių bėgyje.

Vyro, Jo, gal būt, ne nemate. Tačiau kalba apie Jį, kaip apie žmogų, kurį būtų pažinę, su kuriuo būtų daug reikalų turėję. Taip esti visuomenė, kai minioje pasirodo didelė galingos valios asmenybė.

A. a. Arkivysk. Jurgis, galima sakyti, neturi sau lygaus lietuvių tarpe. A. a. Arkivysk. Jurgis brangus yra Lietuvai ne vien savo dvasinio ganytojų darbu, bet visu savo asmens didingumu. Jis buvo ir liks viena didžiausia asmenybė atgimusios Lietuvos gyvenime, Jis liks lietuvių tautos pasididžiavimas ir garbė.

„Rytas“, 1927 m. sausio 27 d. Nr. 21.

„A. a. Arkivysk. Jurgis buvo nuostabiai didelė asmenybė.

Danutė Bindokienė

Neparduok mūsų Rusijai!

Negalime sakyti, jog JAV vyriausybė yra nejaudri už NATO durų paliktoms valstybėms, kurios prieš Madrido konferenciją dejo tiek daug pastangų gauti bent užtikrinimą, kad kitą kartą ir joms nusišypsos laimė, kaip draugiškai šypotelejo Lenkijai, Vengrijai ir Čekų Respublikai.

O galbūt prez. Bill Clinton jaučia net tam tikrą sąžinės graužimą? Juk daug kam kyla įtarimai dėl jo palankumo Maskvai ir viešai neatskleistų Helsinkio susitikimo su Boris Jelcin užkulisių. Visuomet pasamoneje krebžda įtarimas, kad galbūt Amerikos prezidentas daugiau pažadėjo savo bičiuliui iš Kremliaus, už sutikimą NATO narys bent simboliškai praplesti... Kad pirmosios trys naujos narės yra mažiausiai Rusijos interesams „opios“, juk nėra labai svarbu, nes jau pats NATO prapleto faktas, daugiausia priskiriamas Bill Clinton pastangoms, prie jo vardo įrašys kelis papildomus sakinius Amerikos istorijos puslapiuose.

Pasibaigus Madrido konferencijai, buvo svarbu numaldyti nusivylusių valstybių gyventojus, pasakyti jiems gražius žodžius ir miglotų pažadų, kad galbūt kitą kartą, kai bus svarstoma naujų NATO narių galimybės, jeigu „labai stengsis, sunkiai dirbs, demokratišką santvarką puoselės“, ir toms atstumtosios tautos nušvis laimės diena. Reikia tik kantrybės, reikia nekaltinti nei Amerikos, nei kitų NATO narių, o visų labiausiai reikia neerzinti Maskvos, nes Rusija yra tikrasis raktas į pasaulio, ypač Vakarų Europos, taiką...

Viena tų nepatekusių į NATO, remta Prancūzijos ir kai kurių kitų narių, buvo Rumunija. Bill Clinton po konferencijos ir patraukė į Bukarestą, kad savo žodžiais paaiškintų rumunams, dėl ko jų valstybė šį kartą nepateko po NATO apsaugos skėčiu.

Niekas neabejoja JAV prezidento asmenybės patrauklumu. Paprastai minios jį sutinka labai palankiai, net tuomet — kaip Rumunijos atveju — kai retas tesupranta angliškai. Vos tik Bill Clinton pasirodė Rumunijos sostinės pagrindinėje aikštėje, sausakimšai prisigrobdusioje žmonių, visas kartelis, jaustas, kad tik de! Amerikos prezidento užsispyrimo Rumunija nepateko į NATO išrinktųjų sąrašą, bemačiam išgaravo. Kad „karalius galbūt nuogas“ išdriso pareikšti vos vienas kitas plakatas su įrašu: „Bill, neparduok mūsų Rusijai!“

Bill Clinton Madridė dar kartą užsiminė, kad antrame rate, apie 1999 metus ar vėliau, Rumunijai, Slovenijai ir Baltijos valstybėms galimybės patekti į NATO bus daug didesnės. Po tokių pažadų, kaip buvo galima tikėtis, tuoj pasigirdo Boris Jelcin griežtas „niet“! Rusija niekuomet nesutiks, kad Baltijos tautos, ypač Lietuva, taptų NATO naremis.

Kai JAV prezidentas vedė savo „geros valios“ kampaniją Rumunijoje, jo žmona Hillary kalbėjo Vienoje, ragindama visas buvusius sovietų imperijos pavergtų tautų moteris nepalauti kovojus už savo teises ir demokratijos idealus. Moterys turi tam ir galimybių, ir talentų, nes jos sugeba kalbėti už savo šeimas, tautos ateitį.

Įdomu, kad šį kartą ir Lietuva nebuvo išskirta iš tų „geros valios“ apsilankymų. JAV Valstybės sekretore Madeleine Albright, sekmadienį, liepos 13 d., buvo trumpai sustojusi Vilniuje, asmeniškai painformuoti, kaip praneša BNS iš Vilniaus, „Lietuvos vadovus ir Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrus su NATO viršūnių susitikimo Madride rezultatais ir pasakyti paguodos žodžius, nepatekusius į pirmąją Sąjungos plėtimosi bangą“. Deja, ir sekmadienio susitikimuose JAV vyriausybės atstovė leido suprasti, kad ir 1999 m. Baltijos valstybių pakvietimas į NATO nėra užtikrintas.

Be abejo, Latvijos ir Estijos vadovybė supranta, kad didžiausia kliūtis į NATO yra ne pasirušiojimo stoka ar kitos, nuolat kartojamos, priežastys, o Rusijos nenoras paleisti iš savo įtakos sferos bent vieną iš tų trijų valstybių — Lietuvą. Pastaruoju metu Estija jau pradėjo dėti pastangas, kad atsipalaiduotų nuo to trejetuko, tvirtindama, kad ji iš tikrųjų daugiau orientuojasi į Skandinavų kraštus, ne į Baltijos valstybes. Vienaip ar kitaip, ji yra vakarietiškesnė, jos ekonomika labiausiai suvirtėjusi, tad ji turi daugiausia galimybių belstis į NATO duris ne kaip Baltijos kraštų sudėtinė dalis, o kaip individuali demokratiška valstybė. Ar estams tuo pavyks įtikinti NATO nares ir pačiai vienai įsisprauti pro duris, kai jos bus pravertos naujam NATO pletimuisi, dar labai neaišku.

Nors JAV Valstybės sekretorės vizitas Vilniuje buvo vertas dėmesio, bet kai kurie jos teigimai dvelkė „sena priešiškai“, ypač perspėjimas, kad Baltijos valstybės, jeigu tikisi patekti į NATO, turi būtinau liautis skriaudusios rusiškąsias mažumas savo teritorijoje. Atrodo, jau gana ant „to arkluko jėti“.

(Bus daugiau)

VINCĖ JONUŠKAITĖ — DAINININKĖ IR VISUOMENĖS VEIKĖJA

„Kiekvienos tautos kultūros gyvenime pasitaiko asmenų, ypač glaudžiai susiriusių su pačia tauta. Malonu, jei toksai giliai iš esmės tautiškas asmuo yra talentingas menininkas. Tokia menininkė yra solistė Vincė Jonuškaitė. Tiek jos pati asmenybė, tiek balsas, tiek muzikalumas, viskas yra lyg išaugę iš mūsų krašto dvasios“. Taip rašė prof. Vladas Jakubenas, 1935 m. „Naujojoje Romuvoje“ Vincės Jonuškaitės darbuotės dešimtmečio proga.

Vincė Jonuškaitė

Vincė Jonuškaitė gimė Aukštaitijoje, Subačiuje, 1902 m. sausio 22 d. Gimnaziją ji lankė Panevėžyje, vėliau Voroneže, kur taip pat mokėsi dainavimo muzikos mokykloje. Grįžus Lietuvon, dar Nepriklausomybės kovoms tebeimant, kurį laiką mokytavosi Suderigų pradžios mokykloje, netoli savo gimtinės. Vėliau, bedirbdama Žemės ūkio ministerijoje Kaune, pradėjo plačiau reikštis dainavime. 1919 m. rudenį jai pasirodžius Vaidilutės vaidmenyje Miko Petrausko operoje „Birutė“, muzikas K. V. Banaitis sušaukė atkreipti visuomenės dėmesį į gerą jos balso medžiagą. Po kito pasisekusio koncerto kompozitoriai Tallat-Kelpša ir Naujalis, entuziastingai prisidedant kan. Tummui, prikalbino Vincę Jonuškaitę stoti į Aukštąją muzikos mokyklą Berlyne. Buvo surinkta lešų jaunajai dainininkei paremti, kas įgalino ją studijuoti pas žinomus pedagogus Berlyne 1920-23 metais. Čia ji pateko į išimtinę muzikinės kultūros aplinką, dažnai turėdama progas klausytis geriausių koncertų ir matyti puikių operos spektaklių. Studijos Berlyne nulėmė, kad šalia operos meno, Vincė Jonuškaitė suprato ir pamėgo koncertinį dainavimą. 1923 m. persikėlė į Romą, dainavimą studijavo privačiai pas Einarą Feyeringą ir gilinusi muzikinį pasiruošimą pas Laurą Valentį. Italijoje Vincė Jonuškaitė davė gilią operos meno žinią. Ji gerai susipažino su senųjų ir naujesniųjų italų kompozitorių kūriniais. 1925 m. įvyko jos pirmasis recitalis Romos Filharmonijos saleje; ta pati recitalį ji pakartojo Palangoje ir 1925 m. žiemą debiutavo Kauno operoje. Čaikovskio „Pikų damojė“ atlikdama Polinos vaidmenį.

Per eilę metų dainuodama operoje, Vincė Jonuškaitė sukūrė 47 vaidmenis. Ji pasižymėjo ne tik gražiu mezosoprano balsu, bet ir ypatingu vaidybinio talentu. Jos sukurto rolių puikiai dramatiškai išbaigtos. Pirmoji didelė dainuota partija buvo pagrindinė rolė Ambroise Thomas operoje „Mignon“. Vėliau buvo Giuseppe Verdi operų vedamos

rolės: Amneris „Aidoje“, Azucena „Trubadūre“ ir Ulrika „Kaukių baliuje“, Dalila Saint-Saens „Samsone ir Daliloje“, Morta d'Albert „Pakalnejė“, Laura Ponchielli „Giocondoje“ ir daug kitų. Labiausiai gi iš visų Vincės Jonuškaitės sukurto rolių lietuvių atminimuose yra iširėjęs jos Carmen vaidmuo to paties vardo Bizet operoje. Tai buvo tartum jos operinės karjeros vainikas, palikęs visiems neišdildoma išpūdį. Būdamą Lietuvos Operos primadona, Vincė Jonuškaitė yra daug gastroliavusi užsienyje: Grand Opera ir Opera Comique Paryžiuje, Narodni Divadlo Prahoje, Colon teatre Buenos Aires ir Talinno bei Rygos operose.

Vincė Jonuškaitė išsiskyrė iš kitų mūsų operos solisčių tarpo tuo, kad ji buvo koncertinio dainavimo pradininkė Lietuvoje ir pirmoji lietuvių liaudies bei lietuvių kompozitorių kompanuotų dainų interpretatorė. Jau 1925 m., duodama savo pirmąjį recitalį Romoje, ji įtraukė 5 lietuviškas dainas į koncerto programą. Toji lietuviškoji dalis susilaukė didžiausio pasisekimo ir puikaus italų kritikų įvertinimo spaudoje. Grįžus Lietuvon, ji dar daugiau pradėjo domėtis mūsų liaudies dainomis, kurių daugybę buvo išmokusi iš savo gražiabalsės motinos. Lietuvių Tautosakos archyve Vincė Jonuškaitė savo nuožniura atrinkdavo lietuviškas dainas ir prašydavo mūsų kompozitorių jas suharmonizuoti. Pirmieji solistės lietuviškų dainų recitaliai užsienyje įvyko 1931 m. ryšium su lietuvių tautodailės parodomis Stockholme, Goeteborge, Oslo ir Kopenhagoje. Štai vienas Skandinavijos spaudos atsiliepimų: „Lietuvos operos dainininkės Vincės Jonuškaitės atliktos dainos parodo, kad lietuvių tautotyra ne tik muzikali, bet savo dainų mene turi daugiausiai niuansų, negu mes įsivaizdavome. Tų dainų tarpe yra tikrų perlų ir kai kurias jų reikėtų įtraukti į mūsų (t.y. švedų) chorų repertuarą“. Vėliau vyko V. Jonuškaitės koncertai Paryžiuje, Varšuvoje, Rygoje, Oslo, Buenos Aires, Montevideo, Sao Paulo, Londone ir kitur. 1934 m. koncertuodama Paryžiuje, už lietuvių liaudies dainų jautrų atlikimą solistė gavo prancūzų Renaissance medalį. Mūsų liaudies dainų interpretavimas buvo tartum jos muzikinio gyvenimo giliausia prasme.

Vincė Jonuškaitė buvo taip pat žymiausia lietuvių kompozitorių dainų interpretatorė. Artimai bendradarbiaudama su kompozitoriais, ji pati parinkdavo eilėraščius ir prašydavo parašyti jos balsui naujų originalių dainų, kurios šios solistės deka plačiai pasklido mūsų kamerinių koncertų programose. Vincė Jonuškaitė labai glaudžiai bendradarbiaudavo su prof. Vladu Jakubėnu, kuris buvo jos ilgametis akompaniatorius. Jis yra suharmonizavęs ar sukūręs daug dainų jos balsui: „Penkios lietuvių liaudies dainos“; K. Inciūros žodžiams „Kiti sako, maža tu esi“; V. Karuzos žodžiams „Žemė kryžių ir smūtkelių“ ir B. Buivydaite žodžiams „Liūdnas eilėraštis“. Komp. K. V. Banaitis jai sukūrė „Vandens leliją“ pagal K. Binkio žodžius, „Baltąsias gules“ pagal F. Kiršos žodžius ir „Aš per naktį“ pagal B. Buivy-

daitės žodžius. Solistė apleidžiant Europą, komp. K. V. Banaitis taip rašė: „Rimtesnieji Lietuvos kompozitoriai Jusų asmenyje turėjo gilią intuiciją ir didelę kultūros išpildytoją, kuri daugelį jų kūrinių iš nežinios ištraukė saulės švieson ir plačiai juos išgarsino. Lietuvių kompozitorių dėkingumas Jus visuomet lydes“. Savo muzikiniame darbe Vincė Jonuškaitė taip pat artimai bendradarbiavo su B. Dvarionu, L. Hofmekleriu ir prof. V. Marijošium.

Lietuvai netekus laisvės, sovietų ir vokiečių okupacijos metais, kai buvo uždrausta minėti Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį, Vincė Jonuškaitė vasario 15 d. kasmet su ruošdavo lietuviškų dainų recitalį, kuris Kaune buvo laikomas Lietuvos Nepriklausomybės minėjimu. Nenuostabu, kad Vincė Jonuškaitė buvo visų mylima ir gerbiama dainininkė. Jos muzikinės darbuotės dešimtmečio proga solistė buvo apdovanota Gedimino 3-ciojo laipsnio ordinu. Ji taip pat buvo Vytauto Didžiojo universiteto Studentų choro, „Šatrijos“ korporacijos ir Akademikų skaučių korporacijos garbės narė bei LFLS merginų komandos garbės pirmininkė.

1944 m., kaip daugelis mūsų, Vincė Jonuškaitė pasirinko pabėgėlio dalią. Bet nei sunkiais karo metais, nei pokario laikais Vokietijoje ji nustojo energijos dirbti. Vienoje įdainuota 30 lietuviškų dainų plokštėle, deja, mūgo. Solistė daug koncertavo lietuviams pabėgėliams, ypač Viena, Berlyne, Miunchene, ir kt.

1948 m. Vincė Jonuškaitė su šeima atvyko į Ameriką, pradėjo pas savo seserį į Santa Barbara, vėliau persikėlė į New Yorką. Amerikoje išleido lietuviškų dainų plokštelių albumą ir, kur tik galėdama, propagavo lietuvišką dainą svetimausių tarpe — koncertuodama arba skaitydama paskaitas apie lietuvių liaudies dainas. Apie jos darbą prof. V. Žilvicius taip rašė: „Tamsta, atvykusi į šį kraštą, nenuleidote rankų, nors buvote fiziniai nuvargusi ir moraliai iškaučiota. Koncertavote įvairiose kolegijose, institutuose, universitetuose, parduodama lietuvių liaudies dainų grožį, skaitydama paskaitas apie jas, aiškinot jų grožį. Suglaudus visa krūvon, Tamsos veikla, kaip Europos žemyn, taip ir šiame, atlikote didelį darbą lietuvių muzikinės kultūros labui, kurio aprašymui tektų skirti kelis tomus“.

Gyvendama New Yorke, Vincė Jonuškaitė smarkiai įsitraukė į visuomeninį veikimą. Ji buvo viena Pabaltijo Moterų tarybos ir Lietuvių Moterų atstovybės steigėjų Esslingene 1947 m. Per dešimt metų, 1953-1963 m., ji energingai vadovavo Lietuvių moterų klubų federacijos New Yorko klubui. Vincės Jonuškaitės ir LMKF New Yorko klubo pastangomis, tarptautinėse moterų parodose kasmet buvo organizuojamas lietuviškas paviljonas, skoningai įrengtas, turtingas audiniais, gintaro ir medžio dirbiniais. Lankytojai būdavo supažindinami su okupuotos Lietuvos būkle, apdalinami literatūra, vašinami tradiciniais lietuviškais valgiais. Vincės Jonuškaitės pirmininkavimo metu LMKF New Yorko klubas yra surengęs nesuskaitomą eilę kultūrinių popiečių, meno parodų, įvairių minėjimų. Tas klubas buvo taip susijęs su Vincės asmeniu, kad niujorkiečiai jį populiariai vadino „Lieskaitienės klubu“.

Visai Lietuvių moterų klubų federacijai Vincė Jonuškaitė

vadovavo 1966-1972 m. laikotarpyje. Tuo metu išryškėjo dar vienas jos talentas — ji pasirodė esanti puiki oratorė. Atstovaudama lietuviams tarptautiniuose „General Federation of Women's Clubs“ suvažiavimuose, ji imponavo kaip gera kalbėtoja, kaip moteris, kuriai per diplomato žmonos patirtį, vadinamą „social grace“, buvo tapusi jos antrąja prigimtimi, kurios šilta ir spontaniška asmenybė traukte traukė naujai sutiktus žmones.

Vincės Jonuškaitės LMKF pirmininkavimo metu buvo dažnai atitaisomi amerikiečių spaudoje pasitaikantys netikslumai ir neteisingos žinios apie Lietuvos padėtį. Ypač atmintina yra jos aštri kova su sovietų delegacijos prie Jungtinių Tautų nare Leokadija Derzinskaitė-Piliūsenko, kuri 1967 m., prisistatiusi kaip Tarybų Lietuvos Užsienio reikalų ministrė ir Tarybų Lietuvos atstovė, vienoje Jungtinių Tautų sesijoje šmeižė nepriklausomą Lietuvą ir kėlė sovietų nuopelius okupuotai Lietuvai. Vincė Jonuškaitė tuojau surašė taiklų memorandumą, kuriuo įrodė Piliūsenkos melus ir pareiškė griežtą protestą prieš sovietų delegacijos atstovės melagingus pranešimus. Šis memorandumas Lietuvių moterų klubų federacijos vardu jį išsiuntinėjo Jungtinių Tautų misijoms ir ambasadoriams. Tuo metu buvusi JAV atstovė vienai Jungtinių Tautų Komisijai Patricia Robert Harris, atsižvelgdama į tą memorandumą, Jungtinių Tautų sesijoje viešai pareiškė, kad sovietų delegatė Leokadija Piliūsenka negali kalbėti Lietuvos vardu, nes ji yra ne Lietuvos, bet Sovietų Sąjungos atstovė; Jungtinės Amerikos Valstijos nepripažįstamos sovietų okupacijos legalumą. Ambasadorius Arthur Goldberg taip pat pabrėžė, kad Amerikos valdžia visuomet stengsis užkirsti kelią melagingai propagandai Jungtinėse Tautose.

Kai sovietai šventė 50 metų bolševikų revoliucijos sukaktį, Vincės Jonuškaitės vadovaujama LMKF tą įvykį paskelbė gedulo diena ir išleido gerai dokumentuotą memorandumą, pavadintą „Lapkricio septyntojų ir moteris“, įrodantį bolševikų revoliucijos žalą šeimai, tautoms ir civilizacijai.

Vincės Jonuškaitės LMKF pirmininkavimo metu kas trejus metus įvyksta organizacijos visuotiniai suvažiavimai būdavo ypač iškilmingi. Ruošiami New Yorko didžiuliosios viešbutuose, jie sutraukdavo daug atstovų iš įvairių kitatautių moterų organizacijų. Svečių tarpe būdavo „General Federation of Women's Clubs“, turinčios 12 milijonų narių, tuometinės pirmininkės. Už nuopelius LMKF Vincė Jonuškaitė suteiktas Garbės pirmininkės titulas.

Dainininkės ir visuomeni-

ninkės Vincės Jonuškaitės prasmingas gyvenimas aprėpė ir kitas, privačias — moters, žmonos ir motinos — roles. Pirmą kartą ištekęs už Lietuvos Užsienio reikalų ministro Dovo Zauniaus, ji augino nemažą šeimą; vyrui mirus, po keletos metų jai ištekęs už rašytojo-žurnalisto St. Leskaicio, jos šeima dar padidėjo. Viena jauna dainininkė Lietuvoje jos kartą paklausė, ar šeimos gyvenimas ir motinystė netrukdo jos dainininkės karjerai. „Priešingai, — atsakė Vincė Jonuškaitė, — tiksliai tapusi motina, moteris tampa pilnu žmogumi ir tuo pačiu gilesne menininke“.

Sulaukusi gražaus amžiaus, kol dar senatvė nebuvo jos palaužusi, nuostabi moteris buvo pilna energijos ir intereso. Del susidėjusių aplinkybių, 1972 m. Vincė Jonuškaitė teko persikelti gyventi į Santa Barbara, Kaliforniją. Čia ji rūpinosi savo vaikaičio lietuvišku auklėjimu, lankydavo Los Angeles įvairius lietuvių renginius, kur dažnai ją matydavo dainuojancio jaunimo būryje „betūravojančių“ antrą balsu, palaikė glaudų ryšį su Los Angeles LMKF klubu. Atvažiavusi į New Yorką aplankyti savo dukters Giedrės ir draugų, ji dalyvaudavo LMKF renginiuose, pasakydama gražių kalbų ir savo būvimu suteikdama jiems šventiš-

kumą. Vienas įvykis, geriausiai charakterizuoją Vincę Jonuškaitę kaip žmogų, lietuvių patriotę ir dainininkę, yra giliai įstrigęs liudininkų širdyse. Bolševikų okupacijos metais ji, būdama didelėje komunistų valdžios nemalonėje, vasario 16 d. išvakarėse surengė lietuvių liaudies dainų koncertą visų mūsų meilę kenciančiai tėvynei. Koncerto pabaigoje, karšties aplodismentams prasidėjus, pasigirdo iš publikos tarpo pirmosios mūsų Tautos himno frazės. Tai buvo momentas, kurio tuo metu ne vienas scenos menininkas būtų išsigandęs. Solistė dar buvo laiko, publikai nusilenkus, iš scenos pasitraukti. Bet Vincė Jonuškaitė, stovėjo tiesi, lyg karalienė, ir, ašaroms riedant veidu, traukė drauge su traukiančia publika „Lietuva, Tėvyne mūsų...“. Kad ji tada nuo scenos komunistų nebuvo nuvezta tiesiai kalėjimui, tai buvo tikra Dievo malonė.

Sakoma, kad iš to, kam daug duota, daug tikimasi ir reikalaujama. Vincė Jonuškaitė, apdovanota nepaprastu talentu ir turtinga prigimtimi, atidavė savo kraštui ir žmonėms su kaupu, ką buvo iš Kūrėjo ir savo tautos gavusi.

Salomėja Nasvytytė
Valiukienė

• Seniausias Lietuvos miestas antspaudas — prikabinas prie 1444 m. kovo 10 d. rašto. Tai didysis Vilniaus miesto tarybos (tarėjų) antspaudas.

Illinois gubernatorius Jim Edgar su Irene Narbut (kairėje) ir Scottie Zukas gubernatoriaus įstaigos ruošta pirmie etniniai grupių žiniasklaidos atstovams.

Nuotr. Indrės Tijonėlienės

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Greitas ir sąžiningas patarimas
- Nuosavybės įkainavimas namais
- Perkame ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI—PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu užmiesy. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIJO, NAMŲ, SVIEKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapalis ir Off. Mgr. Aukstas S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPALIS
3208 12 West 98th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, SALDYTVUOS, SILDYMO SISTEMAS, VIRKYLAS, ORO VESINTUVUS.
H. Deckys
Tel. 773-585-6824

ATTENTION: DIABETICS
IF YOU HAVE MEDICARE OR INSURANCE YOU COULD BE ELIGIBLE TO RECEIVE YOUR DIABETIC SUPPLIES AT NO COST. (INSULIN DEPENDENT ONLY)
CALL: 1-800-337-4144

Washington, D.C. Lietuvių „landscaping“ bendrovė savininkas, ieško darbininko, kuris gautų vietą gyventi veltui už namo priežiūrą, valymą ir mažesnę remonto darbus +\$5 į val. už „landscaping“ darbus: žolės pjūvimą, kiemo valymą, apšvietimo tvarkymą. Kreiptis: tel. 202-644-8578

ČIA GALĖJO BŪTI JŲSU
REKLAMA AR SKELBIMAS

LIETUVOS PARTIZANŲ GLOBOS FONDAS AUKOJO PARTIZANŲ ŠALPAI:

\$1,000	Grazina Liautaud
\$475	Aldona Griškienė ir Jonas ir Janė Žebrauskai per kelis aukojimus.
\$400	Irenė Vincloviene ir J.J. Plikaitis MD. per du įnašus.
\$200	Budriai, D. ir Ign. St. Vyta. Paulioniai, Kuras B., Krakaitis B., Griganiavičiai P.
\$100	Dr. Dubinskis, Vilutis Matt, Valaitis J., Vaičekauskas Pet., Šurpakas M., Samatauskai O. ir V., Prišmantai K. ir E., Veronika Stakėnienė.
\$75	Ambrizas J., Statkai V. ir S.
\$60	Prei. kun. J. Prunskis, Dėdinas J., MD., Domarkienė A., Jokubauskas E., Kebinskas A. ir V., Musonis Vyta., Šaučiūnas J., Tiškevičius St.
\$35	Jokubaitis Stasys.
\$30	Mateišis B., Murnienė Pr., Navickas P.
\$25	Adomėnienė Stf., Bernadskis Vyta., Bartkai E. ir A., Cukuriene J., Juodkienė Genė, Gaškienė Genė, Gaškienė E., Kasa J., Latvys J., Leparskas R., Meškauskas T., Mikulajai J. ir M., Paliulienė I., Pivaronas Alg., Poškauskas Nijolė, Stroliai F., Mikulionis J., Abramaitienė M., Balčiūnaitė O. ir B., Galevičiūtė E., Karuza J.K., Mažonys O., Noraitis J., Radevičiūtė E., Rygertas G., Šapalas F., Underys B., X.X. aukotojas.
\$15	Mironienė I.
\$10	Baltrušaitis A., Daugirdienė M., Galėnienė H., Šulskienė E., Tamaševičienė J., Vindašienė Birutė.
\$2	Leškus Juozas.

Partizanų Globos fondo valdyba taria nuodirdžiausią ačiū aukotojams. Aukos nurašomos nuo Fed. mokesčių. Aukos siųsti: Standard Federal Bank, Acct. #663777, 4192 S. Archer Ave., Chicago, IL 60632

TRANSPAK

Knygos siunčiamas Jūsų pasirinktai bibliotekai arba privačiam asmeniui į Lietuvą, € 59 sv., minimumas \$25.00.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru - AIR CARGO.

Istaiga Floridoje: vedėja Vida Meiluvienė
7116 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, FL 33706.
Tel.: d. (813) 360-9881, n. (813) 360-1364.

Pinigai pervedami doleriais - nuo išsiuntimo dienos į gavėjo rankas per 2 - 5 dienas.

MAISTO SIUNTINIAI: Daugelis patenkintų klientų pakartotinai kasmet siunčia Transpak paruoštas aukštos kokybės maisto produktų siuntas.

\$98.- rūkytos dešros, mėsos konservai, šprotai, vaisių sultys, margarinas, aliejus, sūris, sausainiai, tirpi kava, malta kava, kakava, arbata, cukrus, ryžiai, makaronai, razinos, majonezas, riešutai, žirneliai, agurkai, šokoladas, aspirinas, vitaminai, 55 svarai.

\$39.- šventinis - tirpi kava, malta kava, arbata, kakava, mėsos konservai, vaisių sultys, sausainiai, saldainiai, aspirinas, vitaminai.

\$45.- vaikams - kakava, dešra, mėsos konservai, javainiai, vaisių sultys, riešutinis šokoladinis sviestas, sausainiai, saldainiai, vitaminai.

TRANSPAK, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629
Telefonas: (773) 838-1050; Fax (773) 838-1055

Atstovybė Lietuvoje: Vilnius, 26-24-27, 26-28-27

LAIŠKAI

PASKELBKIME ŠIUOS METUS LIETUVIŲ KALBOS METAIS

Ypatingi šie metai Lietuvai — 600 metų nuo lietuviškos mokyklos įsteigimo, 450 metų sukaktis M. Mažvydo Katekizmui. Kai kurios datos žinomos pasauliui, jos yra įtrauktos į UNESCO paminėtinų datų sąrašą. Taigi, lietuvių kalbai, kaip vienai seniausių indoeuropietiško kalbų vartojamų ir šiandien, suteiktas ypatingas dėmesys.

Kokie ten bebūtų išeivijos kalbininkų ir kalbos saugotojų priekaištai dėl lietuvių kalbos užterštumo svetimybėmis ar angliškų vardų, pavardžių vertimo lietuvių kalbon, šiandien Lietuva kalba, rašo, dainuoja sava kalba. Matyt, kad kiekvienai kalbai būdingas svetimybų vartojimas ir dar kitokios nuodėmės. Žinoma, jas reikia kaip tik įmanoma, šalinti, gryninti gimtąją kalbą.

Taciau vis pirštu pabaksnodami tautiečiams Lietuvoje, lyg ir nematome, kas dedasi čia pat. Kokie bebūtų dideli norai išlaikyti gražią lietuvišką šnekamąją kalbą jaunimo tarpe, rezultatai gan menki.

Norėdami kaip galima ilgiau išlaikyti lietuvišką šnektą, turėtume atkreipti rimtą dėmesį ir į patį lietuviškos mokyklos mokytojų pastangas visur kalbėti lietuviškai, tarsi rodyti gyvą pavyzdį, tiek savo vaikams, tiek aplinkiniams. Puiki vieta pasitikrinti žinias, pagilinti jas yra JAV LB Švietimo tarybos kasmetiniai seminarai, o ypač mokytojų savaitė Dainavoje. Mokytojų tarpe yra ne vienas ir ne du gan sunkiai sudantys sąsinius lietuviškai. Todėl Dainava — puiki vieta daug išmokyti patiems mokytojams. Šioje stovykloje, beje, kitose taip pat, turėtų būti pakabin-tas didelis skelbimas: kalbė-kime lietuviškai!

Dainava turėtų tapti lietu-

vybės puoselėjimo židiniu.

Dainavoje ypatingai svarbu pasinaudoti kunigo J. Vaišnio kalbos pamokomis. Neprie-kaištigai kirtuojantis, puik-ia sakinio sandarą turintis žmogus yra tikra Dievo dova-na menkia kalbantiems (ir ne tik) lietuviškos mokyklų mokytojams. Todėl jo pamokėles yra dažniau svarbesnės nei kitos disciplinos. Tik gal ne visi tai įvertiname.

Rusai, okupavę Lietuvą, nesimokė lietuvių kalbos. Jie primetė mums, kad mes moky-tumės jų kalbos, mat ji buvo „tautų draugystės“ sim-bolis. Kas atsitiko atvykus į JAV? Rusai, žydai, lenkai uo-liai mokosi anglų kalbos, nu-modami ir savo tautines šė-tadienines mokyklas. Čia jie puikiai supranta, kaip svarbu mokėti šalies, kurioje gyvena, kalbą, nes nuo to priklauso ateitis. Beje, čia nešaukiama pasauliui apie diskriminaciją ar vadovėlių trūkumą... Lietu-voje buvau pasirinkusi vo-kietiško kalbą, kurios mokiausi tiek vidurinėje, tiek aukš-tosiose mokyklose. Neblogai kalbėjau. Amerikoje teko pra-dėti mokytis anglų kalbos. Niekas kolegijoje su mumis lietuviškai nekalbėjo lietu-viškai, tik angliškai. Niekas neatnešė ant lėkštutės ir ne-padėjo žinių, viską reikėjo pa-sidaryti patiems. Viskas yra įmanoma, jei tik nors truputį įdedi pastangų. Be darbo nie-kas nepasidaro savaime.

Kvitiu visus mokytojus, vi-sus įvairių stovyklų organiza-torius, visus, visus didžiulius savo lietuvišką kalbą, išlai-kyti ją. Paskelbti šiuos metus lietuviškos kalbos — metais. Pradėti mokslo metus su pa-grindiniu reikalavimu sau: kalbėkime lietuviškai. Parei-kalaukime, kad mokyklose tiek mokytojai, tiek mokiniai tarpusavyje kalbėtų tėvynės kalba. Ir pradėkime tai daryti nuo savęs.

Ligija Tautkuvienė
Chicago, IL

MES BIJOJOME KARO

KRISTINA BJERKNES

(Tėsinys)

Po keleto mėnesių darbo šachtose atsivėria žaidžia ko-joje. Vėl pusmetis ligoninėje ir galiausiai, žaidimai negyjan-t, jis, kaip nepajėgus darbinin-kas ir nepajėgus sovietinei sistemai elementas, palei-dziamas namo. 1947 m. ru-denį grįžęs į Lietuvą, sukuria šeimą ir iki pat mirties gyve-na Ignalinos rajone, Dysnos apylinkėje, Bobenų kaime. Pirmaisiais pokario metais senelis dar susirašinėja su draugais, kurie per karo ne-ramumus kartu su juo blaš-kėsi po Europą, o vėliau sekmingai ten išsikūrė. Mama prisimena tuos „gerus laikus“, kai jie gaudavo siuntinius, pil-nus saldinių, blizgančiuose popierėliuose. Sovietinėje val-džiai susidomėjus, senelis pri-verstas nutraukti visus ryšius su istoriniu pasauliu ir sunai-kinti įrodymus. 1952 m. sese-riai Jonei jis rašo:

„Brangioji sesut! Dėkoju tau labai už laišką ir nuotrauką, kurią gavau ir žinau, kad tu, sesut, vis tik manęs neuz-miršti, nors aš ir toli esu atsis-kyręs nuo savų. Gyvenu kol kas pusietinė, vaikeliai auga gražiai, sveiki ir linksmi laka-to po naują gręčią, ir tiek. No-riu kada nuvažiuoti į namus, bet vis nėra galimybes, iš ko-lukio negaliu ištrukti nei vie-nai diena. Darbai ir darbai

vis tie patys kartojasi, o ma-no pareiga kaipo sanitaro — kaip išeinu iš ryto, tai pareinu namo vėlai vakare. Kelias jau geras, galima rogemis gerai pasivažinėti, tai gal šventose Kalėdose pasimatysim...“ Šįvakar grėbiame šieną. Se-nelis sumeistravo man mažutį grėbliuką, o ir trimetė sesutė tempiasi iš paskos su savuoju. Su mumis daugiau rūpestių nei pagalbos, tačiau senelis mėgsta dirbti kartu. Saulė-lydžiu raudonuoja vasaros dangus. Paskutiniuose spin-duliuose blizga arklio nugara. Nubraukęs nuo kaktos prakai-prisimena tuos „gerus laikus“, kai jie gaudavo siuntinius, pil-nus saldinių, blizgančiuose popierėliuose. Sovietinėje val-džiai susidomėjus, senelis pri-verstas nutraukti visus ryšius su istoriniu pasauliu ir sunai-kinti įrodymus. 1952 m. sese-riai Jonei jis rašo:

„Brangioji sesut! Dėkoju tau labai už laišką ir nuotrauką, kurią gavau ir žinau, kad tu, sesut, vis tik manęs neuz-miršti, nors aš ir toli esu atsis-kyręs nuo savų. Gyvenu kol kas pusietinė, vaikeliai auga gražiai, sveiki ir linksmi laka-to po naują gręčią, ir tiek. No-riu kada nuvažiuoti į namus, bet vis nėra galimybes, iš ko-lukio negaliu ištrukti nei vie-nai diena. Darbai ir darbai

KODĖL NEPAVYKO 1944 METŲ LIEPOS 20 DIENOS ATENTATAS PRIEŠ HITLERĮ

Todėl, kad alijantai nerėmė vokiečių generolų ir patriotų pastangas nusikratyti Hitle-rio, nuvertino atentato gera-vališkumą ir toliau reikalavo visišką Vokietijos pasidavimo, kas davė progą Hitlerio sėb-rams įtikinti tautą kovoti iki paskutinio kraujo lašo, nes Vokietija bus vis vien sunai-kinta. Tuo metu rusai tebuvo užėmę tik dalį Lietuvos. Jei alijantai būtų tuomet pasiūlę Vokietijai sąlyginį pasidavimą kaip kad jie pasiūlė Japonijai po atominių bombų išsprog-dinimo, tuomet būtų visai kita šio amžiaus istorija. O Hitleris po atentato baigė savo prane-šimą vokiečių tautai: „Aš vi-same tame matau Apvaizdos ženklą, kad aš toliau turiu vesti savo darbą ir tai dary-siu“. Jėzuitas Alfred Delp, rez-istencijos narys, prieš jam įvykdam mirties bausmę sa-kė, jog jis miršta, jog kiti kada nors turėtų geresnį ir laimin-gesnį gyvenimą. Tačiau rezis-tentai buvo žudomi ne vien tik Hitlerio, bet ir alijantų bepro-tiškos politikos dėka.

Saulius Šimoliūnas
Detroit, MI

ATSILIEPKITE!

Visame pasaulyje ieškau duomenų apie buvusius „Jū-ros“ korporantus. Daugybė duomenų trūksta arba visiškai ne eilutės, įskaitytinai Či-kaagoje mirusius Petrą Jurk-tą, Tamarą Visockytę-Kurai-tienę (gal kas turi jos nuo-trauką?) ir kt.

Bičiulis atsiuntė atspaudą iš „Draugo“ 1986.IX.20 d., su J. Valaičio straipsniu apie a.a. Margerį Jesaitį. Neįtikėtina, bet buvę jo artimi bičiuliai neatsiuntė jokios Margerio nuotraukos! Atsiųskite. Turin-tieji duomenų apie čia mini-mus, o taip pat ir kitus „Jū-ros“ korporantus, prašomi siųsti: Algirdui Gustaičiui, 7946 West 4th Street, Los An-geles, CA 90048.

binės tėvynės saugumą“. Tik vasaromis aplankau senelius, nes mokyklinis gyvenimas la-bai aktyvus: organizuojame sueigas, per kurias baisiems kapitalistiniame pasaulyje sprogstanciomis bombomis ir gailimės ten iš bado mirš-tančių vaikų; dalyvaujame Žy-gio ir Dainos konkursuose, prieš tai išreniruoti žygiuoti koja kjon ir traukti karo dai-nas. Civilinės saugos pamokose mokomės naudotis dujo-kaukėmis — laukiame ato-minės atakos. Mes bijome ka-ro. Senelio pasakojimų roman-tika manęs nebežavi.

Netikėtai mokytojos staliu-je aptinkame slapta kiekvieno auklėtinio aprašymą: kiek tėvų būta bažnyčioje, kokia tėvų padėtis, pamaldumas ir pan. Nelabai suprantame viso to prasmę, bet degame neapy-kanta.

Už poros metų plėšome rau-donus pionieriškus kakla-raiščius. Mokytojai grasina pašalinti iš mokyklos. Mes ir vėl, nelabai suprasdami, kas vyksta, nešiojame trispalvius ženklukus atlapuose. 1988 metais, mojuodami trispal-veis, apjuosime Baltijos jūrą. Kasdien sužinau ką nors naujo. Stebina naujiena, kad už sovietinių sienų egzistuoja pasaulis, kuriame kas vakarą nežiūrimi filmai apie karą! Tėtis nebeperka man pionie-riškos uniformos. Mokytoja apipila priekaištais, skundais ir pastabomis.

A.†A. KĖSTUČIUI GRIGAIČIUI

mirus, jo žmoną skausme, ponį ALENĄ, ir visą šeimą nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Aldona ir Gediminas Griniai
Dalia ir Jonas Maurukai
Elena ir Adolfas Miliai
Rožė ir Alfonsas Plepiai
Aldona ir Vaclovas Valiai

A.†A. STASYS URNEVIČIUS

Gyveno Adelaide, Australia.
Mirė 1997 m. liepos 18 d., sulaukęs 76 metų.
Gimė Lietuvoje.
Nulūdę liko: žmona Danutė, duktė Aldona Rosewarne, zentas Bruce, anūkai San ir Dana; sūnus Petras ir Clara. Taip pat gimė Australijoje, Amerikoje ir Lietuvoje.

Šeima

A.†A. KĖSTUČIUI GRIGAIČIUI,

gimnazijos laikų klasės draugui, vyr. skautininkui, vienam Studentų Skautų draugovės steigėjui mirus, giliausią užuojautą reiškiu jo žmonai ponai ALE-NAI, jo vaikams ir visai jų šeimai.

Jonas Dainauskas

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. Rašyt. ANTANAS VAIČIULAITIS

„...aš ateisiu, kai Tu pašauksi mane vardu“.

1988.V.4

Jau praėjo penkeri metai, kai mūsų mylimąjį Vyra, Tėtį, Tėvuką, Brolį, Dėdę Viešpats pasišaukė vardu ir savo Namus aną liepos 22 dienos rytą.

Šv. Mišios už jo sielą bus atšauktos liepos 22 d. tėviškoje — Vilkaviškio bažnyčioje ir Holy Redeemer, Kensington, Ma-ryland.

Maloniai prašome draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Antaną savo maldose.
Pasilgusi šeima.

Mylimai Žmonai, Motinai, Močiutei

A.†A.

VINCENAI BARIENAI,

skausmingą žemiškąją tremties kelionę užbaigus ir išėjus į Amžinos Ramybės Namus, giliame liūdesyje ir skausme likusius Jos mylimiausius: vyrą, mūsų mielą PRANĄ BARĄ, dukrą, jos šeimą ir kitus gi-mines bei artimuosius nuosirdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

O Tau, taurioji Lietuvos Dukra VINCENTA, tebū-nie lengva svečios šalėlės žemėlė.

Florence Dippel

Ona ir Stasys Daržinskiai

Veronika ir Jurgis Januškaitis

Dana Kurauskienė

Vladė ir Gediminas Lapėnai

Aniceta ir Jurgis Mažeikos

Jadvyga ir Juozas Paliuliai

Valė Šileikienė

Janina ir Metys Rumbaitiai

Marija Šarauskienė

Daytona Beach, FL

1991 m. sausio tryliktoją švenčių penkioliktoją gimta-dienį. Tą patį naktį sovieti-niai tankai Vilniuje traukė beginklius Lietuvos žmones. Jei jų anūkai po pusšimčio pa-klaus: „Ar nebijojote mirti?“, „Apie tai tada negalvojome“.

Straipsnyje naudojasi savo senelio, Lietuvos savanorio,

Antano Cicėno (1919-1995) at-siminimais bei autentiškais laiškais. Būdamas gyvas, jis troško prisiminimus įamžinti. Norėčiau išgirsti iš tų, kurie tarnavo viename pulke. Kazys Skudulis, kartu bėgęs iš sovie-tinės armijos, po karo gyveno Škotijoje. Kiti išsiblaškė po Europą.

(Pabaiga)

DRAUGAS, antradienis, 1997 m. liepos mėn. 22 d.

5

A.†A. JUOZAS MARKEVIČIUS MARKUS

1997 m. liepos 14 d. Santa Monica, CA, mirė Juozas Markevičius-Markus.

A.a. Juozas Markevičius gimė 1921 m. kovo 7 d. Šakių apskrityje, Kidulių valsčiuje, Sutkių kaime. Tėvai, Jonas ir Agota Markevičiai, pardavė ūkį ir išsikūrė Slavikų parapijoje, Žiūrių kaime — gražiausiame Suvalkijos Zanavikų kampelyje ant Šešupės kranto.

Juozas mokėsi Žemės ūkio mokykloje, priklausė Jaunųjų Ūkininkų rateliui ir išsiskyrė didžiuliu susidomėjimu augme-nija: prie sodybos užvedė pavyzdinį sodą, augino ypatingų rūšių daržoves ir vaisius. Su draugais jis mėgdavo dainuoti, grojo smuku su kaimo kapela dažnose sueigose. Juozas Markevičius dirbo apylinkės pieno centro vedėju, o rusams okupa-vus Lietuvą 1940 metais, buvo įtrauktas į deportacijos sąrašą, nes priklausė Lietuvos Šaulių organizacijai. 1943 m. liepos 15 d., po ilgo slapstymosi, Juozas buvo suimtas ir išvežtas į Vokietiją. Už aktyvų priklausymą antinacinei rezis-tencijos organizacijai, jis buvo nubaustas 18-kai mėnesių la-gerio.

Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, Juozas pateko į rusų okupuotą rytų Vokietiją, o po 6 mėnesių sėkmingai pabėgo į vakarinę jos dalį. Suradęs seserį Anelę, kuri buvo vo-kietių paimta priverstiniais darbais, apsigyveno Hanau pabėgėlių stovykloje.

1947 m. Juozas su antru transportu išvyko į Kanadą ir netrukus pradėjo išsikviesti visą savo šeimą, karo audrų taip pat nublokštą į Vokietiją. Kanadoje Juozas dirbo įvairius gelžkelio darbus.

1955 m. Juozas Markevičius, pagal politinio kalinio sta-tusą, gavo JAV vizą ir persikėlė į Ameriką. Gyvendamas Čikagoje, Juozas dirbo „Zenith“ televizorių fabrike. Paskuti-nius 25 metus jis praleido Santa Monica, CA.

Juozas Markevičius labai džiaugėsi Lietuvos Nepriklau-somybės atstatymu, tačiau dėl silpnos sveikatos nebegalėjo apsilankyti savo gimtinėje. Juozas visada domėjosi, rūpinosi įvairiais klausimais, liečiančiais Lietuvos nepriklausomybės išlaikymą ir stiprinimą, skaitė lietuvišką spaudą. Tiek nu-kentėjęs nuo įkalinimų, jis niekuomet neieškojo užtartinų, nemėgo girtis ar skūstis patirtais politinio kalinio vargais.

Kaip ir daugelis jo likimo draugų, a.a. Juozas iškeliauja iš šio žemiško pasaulio, savo kancionis, darbais ir pavyzdin-gu gyvenimu užsitarnavęs mūsų pagarbą ir Amžiną Ramybę.

A.a. Juozo liūdi: sesuo Birutė Markevičiūtė-Tumosa, broliai Viktoras Marks, Albinas Markevičius, jų šeimos, giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

PADĖKA

1997 m. gegužės mėn. 18 dieną Santa Barbara, California mirė

A.†A. VINCĖ JONUŠKAITĖ ZAUNIENĖ LESKAITIENĖ

Šią liūdną atsisveikimo valandą nuosirdžiai dėkojame vi-siems reikšusiems užuojautą laiškais ar telegramomis, žodžiu ar telefonu, per spaudą, asmeniškai bei dalyvavusiems šermeninėje atsisveikinimo metu ir laidotuvių pamaldose. Esame dėkingi už gėles, užprašytas pamaldas ir aukas fon-dams prisimenant velionę.

Esame dėkingi Lietuvos Garbės Gen. konsului Vytautui Čekanauskui, kuris savo ir ambasadoriaus Aniceto Simučio šeimų vardu reikė užuojautos žodžius ir perskaitė Lietuvos Užsienio reikalų ministro Algirdo Saudargo užuojautos tele-gramą, aktorui Vitaliui Žukauskui kalbėjusiam Valstybinio Teatro vardu, Alfonsai Pažirienei kalbėjusiai BALFo, Biru-tiečių ir skautininkų Ramovės vardu ir Daliai Sodeikienei ta-rusiai atsisveikinimo žodį Akademikų skautų vardu.

Padėka solistei Janinai Čekanauskienei už giesmės ge-dulinių pamaldų metu.

Ypatinga padėka Santa Barbara ir Los Angeles lietuvių visuomenei, parodžiusiai didelį draugiškumą ir pagarbą ve-lionės negalės metu.

Duktė Giedrė Zauniūtė, anūkas Dovas Zaunius, dr. Augusta Šaulienė.

Pranešame giminiams ir pažįstamiems, kad š.m. liepos 12 d. po ilgos ir sunkios ligos, aprūpinta sakramentais, paliko šią žemišką kelionę mūsų mylima Žmona, Motina, Uošvė ir Močiutė

A.†A. VINCENTA BUIVYDAITĖ BARIENĖ

Palaidota liepos 16 d. Šv. Petro ir Povilo kapinėse, Springfield, PA.

Giliam nuliūdime liko: vyras Pranas Baras, duktė Re-nata Kučienė, zentas Linas ir vaikaitis Aleksandras.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Mokytojų studijų savaitė
Dainavoje vyks rugpjūčio 3-10 d. Dainavoje. Visi mokytojai kviečiami dalyvauti. Prašoma nedelsiant registruotis pas Švietimo tarybos pirmininkę Reginą Kucių, tel. 708-381-6410.

Andrius Žlabys, jaunas tarptautinio pripažinimo sulaukęs pianistas, š.m. rugsėjo 14 d. koncertuos Čikagoje, Jaunimo centre. Koncertą rengia Amerikos Lietuvių radijas.

Santaros Šviesos 44-tas metinis suvažiavimas š.m. rugsėjo 4-7 d. vyks Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Suvažiavimo programoje dalyvauti pakviesti: Kazys Almenas, Vitalija Bogutaitė, Karl Jirgens, Eglė Juodvalkė, Kęstutis Keblys, Liūtas Mocūnas, Leonas Sabaliūnas, Alina Staknienė, Rimvydas Šilbajoris, Julius Šmulkštys, Horstas Žibas, Audronė Wileke ir kiti. Visi kviečiami. Dalyvių registraciją priima ir informacijas teikia M. Paškevičienė, 306 55th Place, Downers Grove, IL 60516. Tel. (630) 852-3887.

„Grandis“ — Čikagos ir apylinkių lietuvių jaunimo tautinio ansamblio šokėjai yra pakviesti ir ruošiasi dalyvauti Dešimtoje Latvių dainų šventėje š.m. liepos 26 d. vyksiančioje Cleveland, Ohio.

Lithuanian Mercy Lift kviečia visus dalyvauti metiniame „Vilties vėjai“ pokylyje, š.m. spalio 4 d. 6 val. vyks ruošiamame „Spirit of Chicago“ laive. Laivas iš Navy Pier išplauks 8 v.v. Bus proga susitikti su pažįstamais ir pasigerėti įspūdingais Čikagos dangoraižių vaizdais. Numatoma puiki vakarienė, gera muzika, šokiai. Visas pilnas skiriamas vaistų ir medicinos aparatūros siuntimui Lietuvos ligoninėms ir prieglaudoms. Informacijai skambinti tel. 708-422-8297.

„Draugas“ rengia linksmą vasaros šventę! Kviečia atvykti visus iš arti ir toli: pasivaivinsite, pasižmonėsite, laimėsite dovanų ir paremsite dienraščio leidimą. Šventė vyks rugpjūčio 3 d., sekmadienį, t. mariojū vienuolyno pavėsingame sode, prie dienraščio patalpų. Lauksime visų!

Irena Jasys, Columbus, OH, atsiųsiant už „Draugo“ kalendorių, apdovanojo dienraštį 100 dol. auka. Už auką esame jai dėkingi.

Grazutė Sirutytė, Santa Monica, CA, prie „Draugo“ prenumeratos pridėjo 105 dol. auką, už kurią širdingai ačiū!

„Grandis, jaunimo tautinis ansamblis, Chicago, IL, per Aliciją Brazaitienę atsiuntė „Draugo“ administracijai malonų laiškutį: „Už įvertinimą jaunimo pastangų puoselėjant tautos tradicijas, siunčiame dienraščiui paremti 100 dol. auką“. Už dovaną esame dėkingi ir linkime grandiečiams sėkmės!

Daina Kojelytė, Villa Park, IL, siųsdama „Draugo“ prenumeratos mokestį, pridėjo 65 dol. auką. Nuoširdus ačiū!

Kun. Stasys Raila, Little Neck, NY, gražindamas bilietėlių šakneles, pridėjo 50 dol. auką „Draugui“. Tariaime ačiū!

Ada Sutkuvienė, Beverly Shores, IN, gražindama laimėjimo bilietėlių šakneles „Draugo“ administracijai, atsiuntė 100 dol. auką. Esame jai nuoširdžiai dėkingi.

Paul A. Mikšys, Juno Beach, FL, siųsdamas bilietėlių šakneles, pridėjo 50 dol. auką „Draugui“. Tariaime ačiū!

Dr. V. K. Vaitkevičius, Pleasant Ridge, MI, siųsdamas prenumeratos mokestį, pridėjo 115 dol. auką „Draugui“. Dienraštis jam širdingai dėkoja.

Rimas J. Banys, Western Springs, IL, kartu su prenumeratos mokestiu atsiuntė 105 dol. auką. Esame jam nuoširdžiai dėkingi.

Vytenis Lietuvninkas, Chicago, IL, siųsdamas prenumeratos mokestį, mus dar apdovanojo 100 dol. auka. Dienraštis „Draugas“ jam širdingai dėkoja.

Pre. Jonas A. Kučingis, Los Angeles, CA, gražindamas „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šakneles, pridėjo 100 dol. auką. Laikraščio leidimui paremti. Nuoširdus ačiū!

Algirdas A. Lizdas, Omaha, NE, su prenumeratos mokestiu atsiuntė ir 100 dol. dovaną „Draugui“. Tariaime širdingai ačiū!

Matt J. Vilutis, Frankfort, IL, gražindamas laimėjimų bilietėlių šakneles, pridėjo 90 dol. auką „Draugui“. Esame nuoširdžiai dėkingi.

Bronė Čizkaitė, Chicago, IL, su laimėjimų bilietėlių šaknelėmis, atsiuntė „Draugo“ dienraščiui 100 dol. auką. Už šią dovaną tariame dėkui!

Aleksas Sadauskas su auklėtoja Milda Šatiene „Žiburėlio“ Montessori mokyklėje maitina žuvis.

ATGAIVINTOS „ŽURNALISTŲ ŽINIOS“

Šių metų gegužės 7 d. pasirodė naujai atgaivinto žurnalisto laikraščio — „Žurnalisto žinių“ pirmasis numeris. Kaip žinome, Lietuvos žurnalisto sąjunga jau anksčiau tokiu vardu leido laikraštį: 1989-1992 metų laikotarpiu jo išėjo 40, o 1994 m. — du numeriai. 1996 m. LŽS vadovybei kilo mintis vėl atgaivinti „Žurnalisto žinias“ ir daugumas spaudos, radio bei televizijos darbuotojų šiai mintiai pritarė.

Tokiu būdu ir pasirodė pirmasis atgaivinto laikraščio numeris, datuotas gegužės 7 d. data, kadangi ši diena yra Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos šventė. Naujai atgaivinto leidinio redaktore pasirašė Aurelija Liaušienė, kuri savo žodyje aiškina, kokia medžiaga ateityje bus spausdinama „Žurnalisto žiniuose“.

Laikraštį, kuris turi 10 psl., nemaža rašoma apie LŽS XI suvažiavimą, įvykusį š.m. balandžio 4 d. Vilniuje (X buvo įvykęs 1994 m. kovo 4 d.). Sąjungos pirmininku vėl išrinktas Rimas J. Banys. LŽS įstatuose nurodoma, kad „Lietuvos žurnalisto sąjunga yra nepriklausoma, profesinė kūrybinė organizacija, vienijanti Lietuvos žurnalistus profesionalus. Lietuvos žurnalisto sąjunga laiko save Lietuvos žurnalisto sąjungos, veikusios Lietuvos Respublikos laikotarpiu, palangaus patirties ir tradicijų paveldėtoja“.

Edmund J. Appel, Morton Grove, IL, **Meškauskas Tadas**, Lansing, IL, **Grazina Reškevičienė**, Omaha, NE, apsilankę „Draugo“ knygyne ir dovanų krautuvelyje, nusipirko knygų ir dovanų už didesnę sumą. Esame jiems dėkingi.

Bronė Baukys, St. Pete Beach, FL, užsakė „Draugo“ laikraštį savo dukrai **Jazminai Mandzick**, Western Springs, IL. Sveikiname mūsų naują prenumeratorę!

MINISTRAS JAUNIMO CENTRE

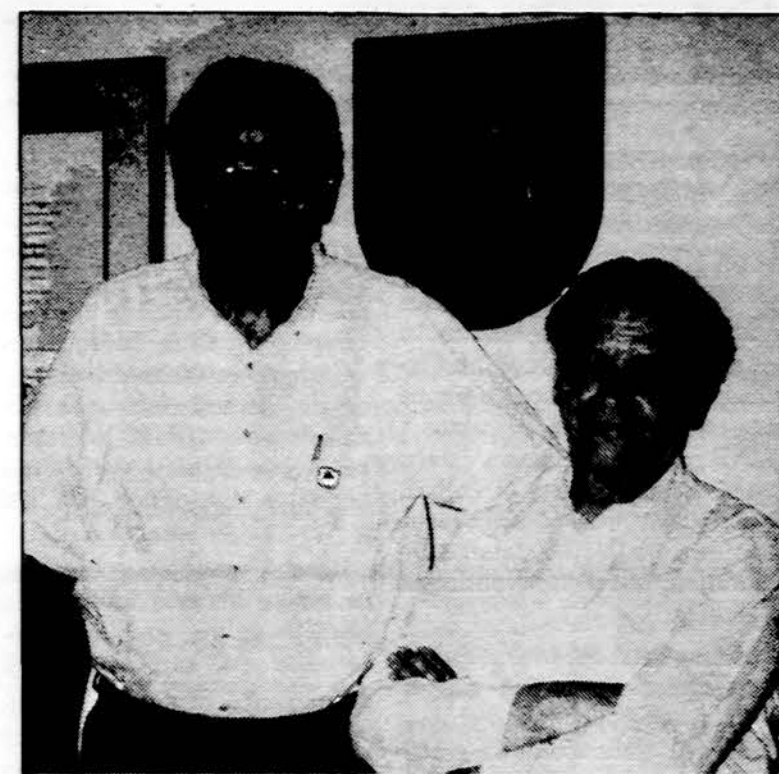
Lietuvos Švietimo ir mokslo ministras dr. Zigmas Zinkevičius, atvykęs į Čikagą, vėl aplankė Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą, jam palikusį malonių prisiminimų iš ankstesnių viešnagių. Čia jį su centro naujausiais darbais supažindino prof. dr. Jonas Rackauskas, LTSC ir ALTO pirmininkas.

Pasitarimuose su pirmininku ministras Zinkevičius domėjosi LTSC spaudai ruošiamomis knygomis; jų tarpe prof. dr. Marijos Gimbutienės rankraščio „Lietuvos Proistorė“ vertimu į anglų kalbą. Šio kapitalinio veikalo vertimą atliko LTSC darbuotojos, o teksto ruošime dalyvavo Lietuvos archeologai ir proistorikai.

Knygos vyr. redaktorė yra Joan Marler, kuri redagavo keletą a.a. dr. M. Gimbutienės knygų amerikiečių leidyklose. Rankraštis papildytas naujausiais archeologiniais duomenimis; knyga bus gausiai iliustruota ir naujų radiinių nuotraukomis bei specialiai nubrėžtais žemėlapiais. Iliustracijas LTSC parūpino iš Lietuvos nacionalinio muziejaus ir Vilniaus universiteto kartografinio skyriaus.

Lankydamasis Jaunimo centre, ministras Zinkevičius žavėjosi LTSC puikiai sutvarkytu Žilėvičiaus-Kreivėno Lietuvos Muzikologijos archyvu. Čia jį priėmė archyvo direktorius Kazys Skaigys ir garsinių įrašų kuratorius Kazys Šablevičius.

Beveik visą dieną su centriniais praleidusiam svečiui gerą įspūdį padarė ir Pasaulio lietuvių archyvas, vedamas prof. dr. Rackausko talkininkės dipl. istorikės ir dipl. pedagogės Skirmantės Miglinienės. Tai didžiausias spausdintos ar rašytos lituanistikos medžiagos rinkinys už Lietu-

LTSC ir ALTO pirmininkas prof. Jonas Rackauskas ir Lietuvos Švietimo ministras dr. Zigmas Zinkevičius Jaunimo centre. Čikagoje.

vos ribų, sukauptos medžiagos kiekiu žymiai prašokantis visus kitus. Čia ministras gerėjosi tvarkinga ir profesionaliai sukatologuota PLA biblioteka, turinčia daugiau 100,000 knygų ir kitų vienkartinį leidinių bei daugiau kaip 1,600 skirtingų pavadinimų periodikos iš įvairių kraštų ir laikotarpių. Prof. dr. Rackausko lydimas, min. Zinkevičius aplankė ir archyvinės saugyklos, kur domėjosi iš viso pasaulio kampų suteiktą unikalia lietuvių veiklos ir gyvenimo dokumentacija.

Ministrą asmeniškai pasveikinti buvo didelis malonumas trims vilniečiams, LTSC atsikviesiems mokslinėms užduotims. Tai vyr. bibliotekininkė Genutė Jokubaitytė iš Lietuvos M. Mažvydo valstybinės bibliotekos ir Aliucija Orentaitė iš Vilniaus Universiteto bibliotekos, bei dr. Jonas Dautaras, docentas Vilniaus Pedagoginiame universitete. Pastarasis yra sugrįžęs į LTSC baigti ruošti monogra-

fiją apie žymųjį išeivijos pedagogą Domą Velicką.

Pirmininkas Rackauskas ministrą supažindino ir su LTSC muziejais, veikiančiais Jaunimo centre: Lietuvių muziejumi, ir dr. Mildos Budrienės įsteigtu Lietuvių medicinos muziejumi.

Antrą kartą į LTSC globą sugrįžęs buvęs bendradarbis Dalius Duncia, jau baigęs Vilniaus universitetą, džiaugėsi iš ministro — žymaus lituanisto — sužinojęs savo pavardės kilmę.

Ministras Zinkevičius Lietuvos bibliotekų ir jų skaitytojų vardu padėkojo prof. dr. Rackauskui už jo pastangomis surinktas ir į Lietuvą pasiųstas knygas, kurių pilnas jau devintas talpintuvų plaukias per Atlantą. Jis taipgi pasisakė labai vertingas Mažvydo bibliotekos pagalbą Lituanistikos Tyrimo ir Studijų centrui Čikagoje kompiuteriais kataloguojant jo didžiulius rinkinius.

Arūnas Zailskas

„Grandis“ tautinio lietuvių jaunimo ansamblio šokėjai atstovaus lietuviams X Latvių Dainų šventėje š.m. liepos 26 d. vyksiančioje Cleveland, OH.

Nuotr. Vl. Žukausko

„TAVO KELIAS Į SĖKMĘ“

Raimonda Mikatavagė gimė Kaune. 1972 m. kartu su šeima išvyko į JAV. Ji iki šiol nepamiršo savo tėvynainių, labai juos myli ir gerbia. Jos knyga „Tavo kelias į sėkmę“ — tai paprastas ir nuoseklus vadovas visiems, norintiems ko nors pasiekti gyvenime. Autorė, Amerikoje gyvenanti lietuvė, remdamasi išbandytais būdais, pataria kaip išsiugdyti sėkmę lemiančius įpročius bei požiūrius, kaip paversti svajones realybe, kaip pasiekti sėkmės asmeniniame gyvenime, profesinėje veikloje, versle ir patirti dvasinę pilnatvę.

Šią 167 psl. knygėlę galite įsigyti „Drauge“. Anglišką kainuoja 10 dol., o lietuvišką — 7 dol. Jei norite užsisakyti paštu — nepamirškite, rašydami čekį, pridėti 2 dol. pašto išlaidoms.

Ed. Šulaitis

SKELBIMAI

x Pigiai parduodama de-likatesų krautuvelyje ir restoranas: pastatas ir visi įrenginiai. Skambinti: 773-881-7394.

Vytautas ir Wanda Jan-akai, Delran N.J. atsiuntė \$150. Tai jau trečiam jų globojamam našlaičiui metinis globos mokestis. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71 St., Chicago IL 60629.

(sk)

x DĖMESIO! VIDEO APA-RATŲ SAVININKAI! Norėdami tikrai kokybiškai išvirsti video įrašus iš Lietuvoje naudojamos PAL sistemos į amerikietišką NTSC ir atvirkščiai, kreipkitės į INTER-VIDEO 3533 S. Archer Ave., Chicago, IL 60609. Tel. 773-927-9091. Sav. Petras Bernotas.

(sk)

x TRANSPAK praneša: „Aukščiausias švyturys, 40 m aukščio, yra Klaipėdoje, prie uosto vartų. Švyturys tamsiu paros metu periodiškai siunčia blyksnius, matomus už 18 jūrmilų arba 33 km. Pastatytas 1796 m., atstatytas 1945 m., perstatytas 1953. Aukščiausias medis, 46,4 m aukščio, 59 sm skersmens maumedis, augantis Prienų miškų urėdijos Balbieriškio girininkijoje“ Pinigai ir siuntiniai į Lietuvą. Maisto siuntiniai. TRANSPAK, 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629, tel. 773-838-1050.

(sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kietis
Darymas ir remontas
100% garantavimas
Tel. 630-267-0134
Skambinti po 10 val.

Vaikai su gelemis pasitiko Illinois gubernatorių Jim Edgar jo asistentes etniniais reikalais Pat Michalski rengtoje popietėje, kurioje buvo pagerbti etninės žiniasklaidos atstovai.

Nuotr. Indrės Tijūnelienės